

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

Σπουδάστρια: Αναστασία Τσούγκου

Καθηγητής: Αγγελίδης Ιωάννης

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.4
---------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ – ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	σελ.6
1.1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ - ΈΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	σελ.6
1.2 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	σελ.6
1.3 ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ.....	σελ.7
1.4 Υδάτινες Επιφάνειες.....	σελ.7
1.5 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	σελ.7
1.6 ΤΟ ΥΠΕΔΑΦΟΣ	σελ.8
1.7 ΠΑΝΙΔΑ ΚΑΙ ΧΛΩΡΙΔΑ.....	σελ.8
1.7.1 Πανίδα.....	σελ.8
1.7. 2 Χλωρίδα	σελ.9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ – ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ	σελ.10
2.2 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ.....	σελ.10
2.3 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ	σελ.13
2.4 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ.....	σελ.13
2.5 ΜΟΥΣΕΙΑ.....	σελ.15
2.6 ΕΘΙΜΑ – ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ	σελ.15
2.7 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	σελ.15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	σελ.17
3.2 ΑΛΙΕΙΑ	σελ.24
3.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	σελ.24
3.4 ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	σελ.27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΟΜΗ.....	σελ.29
4.2 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	σελ.32
4.3 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ – ΣΠΟΥΔΕΣ4.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	σελ.35
4.4.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	σελ.36
4.4.2 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	σελ.38
4.4.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση	σελ.38
4.5 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	σελ.39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. ΥΠΟΔΟΜΗ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	σελ.41
5.1 ΎΔΡΕΥΣΗ.....	σελ.41
5.2 ΑΡΔΕΥΣΗ	σελ.41
5.3 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ.....	σελ.41
5.4 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ.....	σελ.42
5.5 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ.....	σελ.42
5.5.1 Οδικό δίκτυο.....	σελ.42
5.5.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο.....	σελ.42
5.6 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	σελ.42
5.7 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	σελ.43
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ.44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	σελ.45
6.2 ΔΙΑΤΡΟΦΗ	σελ.48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	σελ.50
7.1 ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.....	σελ.50
7.2 ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.50
7.3 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.51
7.4 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.51
7.5 ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	σελ.52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

8. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	σελ.53
8.1 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	σελ.53
8.1.1 Υπηρεσίες υποδοχής – Καταλύματα.....	σελ.53
8.1.1.1 Αγροτουριστικό κατάλυμα	σελ.53
8.1.1.2. Παραδοσιακό κατάλυμα.....	σελ.54
8.1.1.3. Οικολογικό κατάλυμα.....	σελ.54
8.1.2 Παρεμβάσεις στις υποδομές	σελ.57
8.1.3 Διατροφή.....	σελ.58
8.1.4 Συγκοινωνίες	σελ.58
8.1.5 Υγεία	σελ.59
8.1.6 Ασφάλεια – Ασφαλιστική κάλυψη.....	σελ.59
8.1.7 Έντυπα / ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης – Τουριστική προβολή.....	σελ.59
8.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	σελ.60
8.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	σελ.61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

9. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT (ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ).....	σελ.62
--	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

10. ΙΕΡΑΡΧΙΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ	σελ.66
10.1 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	σελ.66
10.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΙΔΕΩΝ.....	σελ.68
10.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	σελ.69
10.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	σελ.71
10.5 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	σελ.71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11^ο

11.ΕΡΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ Γ'ΚΠΣ (2002-2007)	σελ.73
---	--------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ / ΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	σελ.78
---	--------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός στην εποχή μας, μέσα από μια πολυσήμαντη διαδικασία επηρεάζει καθοριστικά όλα τα επίπεδα της οικονομίας και συμμετέχει αποφασιστικά στη δυναμική της ανάπτυξης.

Στη χώρα μας αλλά και στο νομό Σερρών, ο τουρισμός εδώ και αρκετές δεκαετίες υπήρξε καθοριστικός παράγοντας και άσκησε καθοριστική επίδραση στο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό τομέα.

Η τουριστική προβολή του νομού Σερρών η οποία αποτελεί το αντικείμενο αυτής της μελέτης, διαθέτει τεράστιες αναπτυξιακές δυνατότητες, που όμως δεν είναι αξιοποιημένες όπως θα έπρεπε ώστε να συμβάλλουν δυναμικά στην ανάπτυξη και άνθηση όλου του νομού. Η ύπαρξη και μόνο της φυσικής ομορφιάς που έχει ο νομός και ο μεγάλος αριθμός ιστορικών χώρων, αποτελεί ένα θησαυρό για το νομό Σερρών που αμφίβολα βοηθάει στην αναβάθμιση του.

Στόχος αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση μιας σειράς διαδικασιών που θα αναδείξουν τις τουριστικές δυνατότητες του νομού και θα οδηγήσουν με ορθολογικούς ρυθμούς στην αξιοποίησή τους.

Είναι φανερό ότι σε ένα σύγχρονο κράτος και σε μία αναπτυσσόμενη προγραμματισμένη οικονομία, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη καθοριστική συμβολή και συμμετοχή του τουρισμού στη δυναμική της ανάπτυξης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΤΡΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την συλλογή των στοιχείων της εργασίας ήταν απαραίτητη η επίσκεψη διαφόρων υπηρεσιών και η συνομιλία με δημάρχους, δημοτικούς υπαλλήλους, ειδικούς συνεργάτες κ.α.

Σε συνάντηση με το δήμαρχο Σερρών, δόθηκαν πληροφορίες για τη περιοχή, για τις δράσεις που έχουν καταγραφεί ώστε να επιτευχθεί αξιοποίηση του νομού και προσέλκυση τουριστών σε περιοχές με αναρίθμητες ομορφιές οι οποίες παραμένουν αναξιοποίητες. Από το διευθυντή της Στατιστικής υπηρεσίας της Νομαρχίας Σερρών παρουσιάζονται στοιχεία για τα δημογραφικά στοιχεία και στοιχεία για τους οικονομικούς κλάδους (γεωργία εμπόριο, βιομηχανία). Ενώ από τον προϊστάμενο του Γενικού νοσοκομείου Σερρών δόθηκαν πληροφορίες για τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας.

Επίσης από τον ΕΟΤ του νομού Σερρών αναφέρεται το ξενοδοχειακό δυναμικό του νομού, ενώ από αρμόδιους υπαλλήλους της υπηρεσίας δόθηκαν πληροφορίες για τις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών και ημεδαπών και τη ποσοστιαία μεταβολή των ξενοδοχείων του νομού για τα έτη 2000 – 2001.

Μετά από επίσκεψη στο τελωνείο Προμαχώνα δόθηκαν στοιχεία για το σύνολο των φορτηγών οχημάτων που εισήλθαν στη χώρα μας κατά τα έτη 1996 και 2002. Έπειτα από επίσκεψη στον πανέμορφο υδροβιότοπο της λίμνης Κερκίνης και στο Φορέα διαχείρισης που είναι αρμόδιος για της προστασία και αξιοποίηση της παρουσιάζονται στοιχεία για τα σπάνια είδη που ξεχειμωνιάζουν, τον αλιευτικό

πλούτο της λίμνης καθώς και τις απειλές που αντιμετωπίζει σήμερα ο σπάνιος υγρότοπος. Τέλος από τη διευθύντρια του αρχαιολογικού μουσείου Σερρών έγινε γνωστός ο αριθμός των αρχαιολογικών μνημείων και ιστορικών τόπων ενώ από τον διευθυντή της Νομαρχίας Σερρών δόθηκαν πληροφορίες για τα έργα και τον προϋπολογισμό αυτών για την τουριστική προβολή του νομού και δράσεις για την αναβάθμιση του τουριστικού συστήματος και αύξησης της τουριστικής κίνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ – ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ - ΈΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ο νομός Σερρών καταλαμβάνει το ανατολικό τμήμα της Μακεδονίας και είναι ένας από τους επτά νομούς της περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας. Προς βορρά συνορεύει με τη Βουλγαρία και στο νότο βρέχεται από το Στρυμονικό κόλπο. Ανατολικά συνορεύει με τους νομούς Καβάλας και Δράμας και δυτικά με τους νομούς Κιλκίς και Θεσσαλονίκης.

Θεωρείται από τους πιο πεδινούς νομούς της Ελλάδας. Το 48% της έκτασής του χαρακτηρίζεται πεδινό - ημιορεινό. Δυτικά περικλείεται από τις οροσειρές Κερκίνης – Βερτίσκου - Κερδυλίων και Ανατολικά Ορβηλου – Μενοικίου - Παγγαίου.

Ο νομός Σερρών έχει συνολική έκταση 3.970 τετρ. χιλ. και τον διασχίζει ο ποταμός Στρυμόνας ο οποίος πηγάζει από τη Βουλγαρία.

Ο νομός Σερρών διαιρείται σε 22 Δήμους (Αλιστράτης, Αμφίπολης, Αχινού, Βισαλτίας, Εμμανουήλ Παππά, Ηράκλειας, Καπετάν Μητρουσίου, Κερκίνης, Κορμίστας, Λευκώνα, Νέας Ζίχνης, Νιγρίτης, Νέου Πετριτσίου, Πρώτης, Ροδολίβους, Σερρών, Σιδηροκάστρου, Σκοτούσης, Σκουτάρεως, Στρυμόνα, Στρυμονικού, Τραγίλου) και 5 Κοινότητες (Αγκίστρου, Άνω Βροντούς, Αχλαδοχωρίου, Ορεινής, Προμαχώνας).

1.2 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κυρίαρχο στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος του νομού είναι η εύφορη πεδιάδα του. Ο εμπλουτισμός της πεδιάδας γίνεται με φερτές ύλες από τους 63 χείμαρρους που εκβάλλουν σ' αυτή. Από το 1932 έχει ξεκινήσει και βρίσκεται σε εξέλιξη ένα σημαντικότερο πρόγραμμα διευθέτησης των χειμάρρων ώστε να αποτρέπεται ο κατακλυσμός των πεδινών περιοχών. Τα δάση του νομού καλύπτουν έκταση 800.000 στρεμμάτων που αντιστοιχεί στο 20% της συνολικής επιφάνειας του νομού.

Στο πεδινό τμήμα του νομού αναπτύσσονται υδροβιότοποι διεθνούς σημασίας. Ο σημαντικότερος υδροβιότοπος της περιοχής είναι της λίμνης Κερκίνης ο οποίος δημιουργήθηκε από τη τεχνητή παρέμβαση του ανθρώπου στο Στρυμόνα ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη άρδευση της πεδιάδας των Σερρών. Κατά μήκος της κοίτης του ποταμού έχουν δημιουργηθεί και άλλοι υδροβιότοποι μικρότερης όμως έκτασης και σημασίας.

Αναπόσπαστο στοιχείο της φυσικής ταυτότητας του νομού είναι οι επιβλητικοί ορεινοί όγκοι που τον περιβάλλουν. Στα βορειοδυτικά βρίσκεται η οροσειρά του Μπέλες και το Μαυροβούνι, βορειοανατολικά το όρος Όρβηλος, νοτιοδυτικά το όρος Κερδύλιο, ενώ ανατολικά δεσπόζει η παρουσία του Μενοικίου όρους και της

οροσειράς της Βροντούς με το πανέμορφο δάσος του Λαϊλιά. Στα νοτιοανατολικά εκτείνεται το όρος Παγγαίο, ενώ νοτιοδυτικά συναντάμε το όρος Βερτίσκος. Το φαράγγι του Αγγίτη και το σπήλαιο της Αλιστράτης, αποτελεί συμπλήρωση της φυσικής ομορφιάς του νομού.

1.3 ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Στο νομό συναντούμαι δύο περιοχές με κλιματολογικά χαρακτηριστικά. Η πρώτη περιοχή (Νοτιοανατολική) παρουσιάζει βροχοπτώσεις μικρού ύψους με θερμότερους μήνες τον Ιούλιο και τον Αύγουστο και ψυχρότερο τον Ιανουάριο. Οι βροχοπτώσεις έχουν μεγαλύτερη συχνότητα το Νοέμβριο και το Μάιο. Η δεύτερη περιοχή που καλύπτει το βορειότερο τμήμα του νομού παρουσιάζει μεγάлу ύψους βροχοπτώσεις και ψυχρότερους χειμώνες. Οι ψυχρότεροι μήνες είναι ο Ιανουάριος και ο Φεβρουάριος.

1.4 Υδάτινες Επιφάνειες

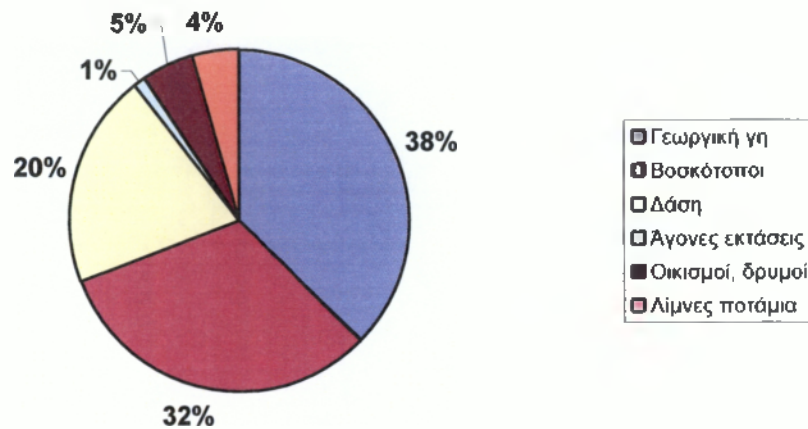
Το σπουδαιότερο υδάτινο δυναμικό του νομού αποτελούν η λίμνη της Κερκίνης, οι ποταμοί και οι χείμαρροι. Η λίμνη Κερκίνη ανάλογα με την εποχή του χρόνου, καλύπτει έκταση από 54.000 έως 72.000 στρέμματα , ενώ από τους ποταμούς που διασχίζουν την περιοχή οι κυριότεροι είναι ο Στρυμόνας, ο Αγγίτης και ο Κρουσοβίτης. Στους υδάτινους πόρους περιλαμβάνονται και τα ρέματα του Αγκίστρου, των Ποροίων και του Αη-Γιάννη.

1.5 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Οι χρήσεις γης κατανέμονται στις εξής κατηγορίες :

Χρήση γης	Έκταση (στρέμματα)	Ποσοστό (%)
Γεωργική γη	1.471.000	37
Βοσκότοποι	1.255.000	32
Δάση	800.000	20
Άγονες εκτάσεις	52.000	1.3
Οικισμοί, δρυμοί	190.000	5
Λίμνες ποτάμια	170.000	4.3

Ποσοστό (%)

Στο νομό λειτουργούν πολλές βιομηχανίες και βιοτεχνίες ξύλου, οι οποίες παράγουν δασικά προϊόντα (καυσόξυλα και τεχνητή ξυλεία) τα οποία προωθούνται στην αγορά για άμεση χρήση και επεξεργασία. Γίνεται φανερό ότι η δραστηριότητα αυτή έχει μεγάλη οικονομική σημασία, καθώς συντελεί ουσιαστικά στην απασχόληση, για την περίοδο της υλοτομίας μεγάλου αριθμού δασεργατών του νομού. Η λευκοκαλλιέργεια στις περιοχές των αναχωμάτων του Στρυμόνα έχει τη μεγαλύτερη έκταση και την καλύτερη ποιότητα ξύλου στην Ελλάδα. Η αλιεία στο Νομό ασκείται σε μικρή έκταση στη λίμνη Κερκίνη και στον ποταμό Στρυμόνα.

1.6 ΤΟ ΥΠΕΔΑΦΟΣ

Το υπέδαφος του νομού είναι πλούσιο σε χρυσό λιγνίτη, ουράνιο, ενώ υπάρχει γεωθερμικό πεδίο στην περιοχή Σιδηροκάστρου, του Αγκίστρου, και των Θερμών Νιγρίτας. Στο νομό επίσης συναντώνται λατομεία μαρμάρου και κοιτάσματα γρανίτη στην περιοχή Αχλαδοχωρίου.

1.7 ΠΑΝΙΔΑ ΚΑΙ ΧΛΩΡΙΔΑ

1.7.1 Πανίδα

Η πανίδα στο νομό Σερρών είναι πλούσια. Στα ορεινά του νομού ζουν λαγοί ζαρκάδια, αγριογούρουνα, λύκοι και αρκούδες. Στην ορνιθοπανίδα του νομού συγκαταλέγονται τρυγόνια, πέρδικες, φάσες, κοτσύφια και πολλά υδρόβια πτηνά. Στα πεδινά του Νομού συναντώνται τσίχλες, δεκοχτούρες, πελαργούς και τρυγόνια. Έχουν καταμετρηθεί περισσότερα από 800 ζεύγη πελαργών που κάνουν τις φωλιές τους και παραμένουν το καλοκαίρι στο Νομό. Στον υδροβιότοπο της Κερκίνης έχουν

καταμετρηθεί πάνω από 227 είδη πουλιών. 76 από τα είδη που συναντά κανείς στην Κερκίνη αναφέρονται στον Εθνικό Κατάλογο απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών και τουλάχιστον 31 από αυτά προστατεύονται από την Ντιρεκτίβα 79/409 της Ε.Ε. Αξιοσημείωτη παρουσία αποτελεί το τσακάλι της περιοχής καθώς και του μοναδικού στην Ελλάδα πληθυσμού νεροβούβαλων που ζει στη λίμνη της Κερκίνης. Η ιχθυοπανίδα του Νομού είναι αξιόλογη συμπεριλαμβάνοντας γριβάδια, γουλιανούς, πέστροφες, χέλια κ.α. που έχουν μεγάλη οικονομική σημασία για τους κατοίκους της περιοχής.

1.7. 2 Χλωρίδα

Η βλάστηση στο νομό παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, υδρόφιλη και υδρόβια στους υγρότοπους, παραποτάμια βλάστηση κοντά στα ποτάμια και την Κερκίνη, ενώ στις ορεινές περιοχές συναντώνται κωνοφόρα και πλατύφυλλα δάση. Στα χαμηλά και μεσαία υψόμετρα συναντώνται δάση δρυός ενώ στα υψηλότερα συναντώνται τεχνητές φυτείες δασικής Πεύκης και οξιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ – ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

2.2 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

Ο νομός Σερρών αποτελεί έναν πολύ βασικό πυρήνα οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας με την ανατολική και βόρεια Ευρώπη. Αναπτύσσει αξιόλογη εμπορική δραστηριότητα ενώ τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει και αύξηση στη τουριστική δραστηριότητα. Τα αξιοθέατα και οι φυσικές ομορφιές του νομού είναι αναρίθμητες και αποτελούν ισχυρό πόλο έλξης πολλών επισκεπτών.

Πόλη Σερρών

Αγιος Ιωάννης: Από την πόλη των Σερρών σε απόσταση δύο χιλιομέτρων βρίσκεται ο Αη Γιάννης, ξακουστός για τα άφθονα νερά του που σχηματίζουν μικρούς καταρράκτες. Το δροσερό και καταπράσινο περιβάλλον κατά τους θερινούς μήνες, και η ησυχία και η γαλήνη κατά τη διάρκεια του χειμώνα, γοητεύουν κάθε επισκέπτη.

Κοιλιάδα Αγίων Αναργύρων: Στη πόλη των Σερρών ένα από τα στολίδια της είναι η κοιλάδα των Αγίων Αναργύρων, η οποία βρίσκεται στο δρόμο που οδηγεί στην Ακρόπολη. Πρόκειται για ένα μαγευτικό τόπο, με πλούσια βλάστηση, τεράστια πλατάνια, και πολλά νερά, όπου συνδυάζονται αρμονικά η φυσική ομορφιά με τους χώρους άθλησης και ψυχαγωγίας που έχουν δημιουργηθεί.

Δάσος Λαϊλιά: 25 χιλιόμετρα από την πόλη των Σερρών, σε μια μαγευτική τοποθεσία, βρίσκεται το δάσος του Λαϊλιά. Είναι ένα πυκνό δάσος οξιάς και δασικής Πεύκης έκτασης 33.000 περίπου στρεμμάτων. Το όνομα Λαϊλιάς προέρχεται από την τουρκική λέξη Γιαϊλιάς που σήμαινε τόπος αναψυχής και παραθερισμού. Στον ορεινό όγκο του Λαϊλιά έχουν καταμετρηθεί σπάνια είδη πουλιών και πολλά είδη ζώων.

Φαράγγι Αγγίτη: Ένα δώρο που χάρισε η φύση στο νομό Σερρών είναι το φαράγγι του ποταμού Αγγίτη το οποίο βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του νομού. Πλούσια είναι η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής, ενώ με το πέρασμα των αιώνων έχουν δημιουργηθεί αρκετές σπηλιές κατά μήκος της χαράδρας. Τα τελευταία χρόνια στο ποταμό αναπτύσσονται αθλητικές δραστηριότητες όπως Rafting, κανό κ.α.

Σπήλαιο Αλιστράτης: Νοτιοανατολικά της πόλης των Σερρών κοντά στην κοινότητα Αλιστράτη βρίσκεται το σπήλαιο της Αλιστράτης. Το μέγεθος και η σπάνια ομορφιά του, κεντρίζει το ενδιαφέρον γεωλόγων, εξερευνητών και πολλών επισκεπτών που θέλουν να θαυμάσουν από κοντά ένα αριστούργημα της φύσης. Επίσης υπάρχει και το σπήλαιο των Επταμύλων, το οποίο θεωρείται μεγάλου τουριστικού ενδιαφέροντος λόγω του μεγέθους του.

Υγρότοπος Λίμνης Κερκίνης: ΝΑ του νομού Σερρών αναπτύσσεται ο σημαντικότερος υγρότοπος της Κερκίνης. Δημιουργήθηκε με την τεχνητή ανθρώπινη

παρέμβαση στον Στρυμόνα ποταμό. Αποτελεί έργο που έχει μεγάλη ωφέλεια για τη γεωργία και παράλληλα είναι υδροβιότοπος για χιλιάδες ζώα και πουλιά. Η έκταση του νερού ποικίλλει από 54250-72100στρ ανάλογα με την εποχή. Θαυμασμό προκαλούν τα παραποτάμια δάση, τα νούφαρα, και η ποικιλία των ψαριών που αποτελούν και πηγή εισοδήματος για πολλούς κατοίκους της περιοχής. Η λίμνη τροφοδοτείται με νερό κυρίως από το Στρυμόνα και λιγότερο από τους Κερκινίτη και Κρούσια. Δημιουργήθηκε το 1932 όταν έγινε το φράγμα στην περιοχή του *Λιθότοπου* ώστε να συγκρατεί τα νερά του ποταμού Στρυμόνα και αργότερα χρησιμοποιήθηκε σαν μέρος αποθήκευσης νερού για το πότισμα της πεδιάδας του νομού.

Η Κερκίνη προστατεύεται από τη σύμβαση **Ραμσάρ** και αποτελεί περιοχή του Ευρωπαϊκού Δικτύου «**Φύση 2000**». Στην περιοχή της Κερκίνης συναντούμαι πολλά είδη θηλαστικών όπως το τσακάλι, το λύκο, την αγριόγατα, το ζαρκάδι, το λαγό, το αγριογούρουνο κ.λ.π. Η ιχθυοπανίδα είναι επίσης πλούσια καθώς υπάρχουν πολλά είδη ψαριών. Στην περιοχή γύρω από τη λίμνη έχουν καταγραφεί περίπου 300 είδη πουλιών. Ο Αργυροπελεκάνος και η Λαγγόνα που ζουν εκεί είναι παγκόσμια απειλούμενα είδη με εξαφάνιση. Υπάρχουν και πολλά σπάνια αρπακτικά όπως ο χρυσαετός, ο βασιλαετός, ενώ η περιοχή αποτελεί μοναδικό πεδίο έρευνας σχετικά με τους υγρότοπους και τη διαχείρισή τους. Τα τελευταία χρόνια γνωρίζει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη και με την ελεγχόμενη αξιοποίησή της βοηθά και στην ενίσχυση των εισοδημάτων των κατοίκων της περιοχής. Οι σημαντικότερες απειλές για τη λίμνη εκτός από τις φερτές ύλες του Στρυμόνα είναι, η ρύπανση του Στρυμόνα, η παράνομη υλοτόμηση, η παράνομη αλιεία, το παράνομο κυνήγι, οι επισκέψεις στις αποικίες των πουλιών που έχουν αρνητικές συνέπειες στην αναπαραγωγή τους και η ανύψωση αναχωμάτων που συντελεί στην ελάττωση των ειδών των ψαριών. Στη λίμνη ζει και ο μεγαλύτερος πληθυσμός βουβαλιών στην Ελλάδα. Η λίμνη και η περιοχή γύρω από αυτή προσφέρεται για περιβαλλοντική εκπαίδευση και αποτελεί ιδανικό μέρος για την ανάπτυξη του οικότουρισμού.

Υδροβιότοπος Δέλτα Στρυμόνα: Το δέλτα του ποταμού Στρυμόνα στην Αμφίπολη είναι ένας μικρότερης έκτασης και οικολογικής σημασίας υδροβιότοπος και αποτελεί καταφύγιο πολλών υδρόβιων ζώων και πτηνών .

Μαυροβούνι: Νοτιοδυτικά της λίμνης Κερκίνης εκτείνεται το όρος Μαυροβούνι. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από διάσπαρτα δάση δρυός και εκτάσεις μαύρης Πεύκης. Ένα τμήμα της περιοχής έχει χαρακτηριστεί ως ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης στην οποία φιλοξενούνται φωλιές σπάνιων αρπακτικών και υδρόβιων πουλιών.

Όρος Όρβηλος: Στο βορειοανατολικό άκρο του νομού στα σύνορα με την Βουλγαρία βρίσκεται το όρος Όρβηλο. Πρόκειται για έναν ορεινό όγκο ο οποίος καλύπτεται από πυκνά δάση οξιάς και δασικής πεύκης. Πλούσια είναι η πανίδα της περιοχής με εντονότερη την παρουσία του λύκου, της αγριόγατας κ.α. Το όρος Όρβηλος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το «ανεξερεύνητο βουνό» καθώς λόγω της πυκνής του βλάστησης και της έλλειψης οδικού δικτύου η πρόσβαση προς σε αυτό καθίσταται εξαιρετικά δύσκολη.

Κερκίνη- Μπέλες: Στην βορειοδυτική πλευρά του νομού, βόρεια της λίμνης Κερκίνης δεσπόζει η οροσειρά της Κερκίνης ή του Μπέλες. Εντυπωσιακό είναι το μέγεθος της και η πυκνότητα της βλάστησης η οποία καλύπτει την περιοχή. Κυρίαρχο στοιχείο αποτελούν τα πυκνά δάση οξιάς, δρυός, μαύρης και δασικής Πεύκης. Οι απόκρημνες πλαγιές του βουνού μαγνητίζουν το ενδιαφέρον για τους λάτρεις της περιπέτειας.

Κερδύλιο Όρος: Βρίσκεται στα νότια του νομού κοντά στις εκβολές του Στρυμόνα. Αποτελεί ιδανικό τόπο για πεζοπορίες. Χαρακτηρίζεται από χαμηλή βλάστηση ενώ συναντώνται σπάνιες ορχιδέες.

Παγγαίο όρος: Βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του νομού. Η βλάστηση στο Παγγαίο έχει μεγάλη ποικιλία, καθώς ξεκινώντας από τα χαμηλά προς τις κορυφές, απαντάται το Κυπαρίσσι, η τραχεία Πεύκη, το πουρνάρι ενώ σε υψηλότερο υψόμετρο η οξιά και η κασταριά. Στους πρόποδες του βουνού βρίσκεται το φαράγγι του Αγγίτη που διαρρέεται από τον ποταμό Αγγίτη, τον κυριότερο παραπόταμο του Στρυμόνα. Ο υδάτινος σχηματισμός με το παρόχθιο δάσος, το οικοσύστημα, αποτελούν έναν αρμονικό συνδυασμό χλωρίδας πανίδας και υγρού στοιχείου.

Μενοίκιο: Το Μενοίκιο όρος, με τα πολυάριθμα σπήλαια προσφέρει μοναδικές εμπειρίες στους λάτρεις του ορειβατικού τουρισμού. Η τοποθεσία στην οποία βρίσκεται καθώς και τα παραδοσιακά σπίτια, το καθιστούν τόπο εξαιρετικού τουριστικού ενδιαφέροντος.

Ρούπελ: Στοιχείο της ιστορικής ταυτότητας του νομού και μοναδικό αξιοθέατο είναι τα οχυρά του Ρούπελ. Στις 26 Μαΐου του 1916 τα οχυρά λειτούργησαν ως φραγμός στην προέλαση των Γερμανοβουλγαρικών δυνάμεων προς την Ελληνική επικράτεια. Μια διαταγή όμως της τότε κυβέρνησης που ανέφερε ότι δεν έπρεπε να προβληθεί καμία αντίσταση, ανέτρεψε το αρχικό σχέδιο και το οχυρό παραδόθηκε στις 27 Μαΐου του 1916. Κατά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στα οχυρά του Ρούπελ διαδραματίστηκαν γεγονότα που ανέδειξαν τη γενναιότητα και την ανδρεία των Ελλήνων. Το οχυρό παραδόθηκε τη 10^η Απριλίου αφού προηγήθηκε συνθηκολόγηση μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών στη Θεσσαλονίκη. Κάθε χρόνο την ημέρα της 6^{ης} Απριλίου, πλήθος κόσμου απ' όλη την Ελλάδα συγκεντρώνεται για να τιμήσει τους ήρωες της μάχης των οχυρών.

Άλλα σημεία φυσικής ομορφιάς :

- Αγκίστρο (Ιχθυοτροφείο Πέστροφας, πλούσια βλάστηση, ρέοντα νερά, Ιαματικές πηγές)
- Άνω Πορόια (Καταπράσινο τοπίο, αιωνόβια πλατάνια, ρέοντα νερά)
- Ακτή Νέων Κερδυλίων (Νότιο τμήμα του νομού)
- Τοποθεσία Καπετανούδι (Τεχνητή λίμνη, πλούσια βλάστηση – Λευκώνας)
- Τοποθεσία «Ζεστά νερά» (πλούσια βλάστηση, άγριο φυσικό τοπίο, ζεστά νερά – Σιδηρόκαστρο)
- Κοιλάδα Σιδηροκάστρου.

2.3 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Κουλάς - Ακρόπολη

Ο επιβλητικός λόφος του Κουλά, στους πρόποδες του οποίου απλώνεται η πόλη των Σερρών, αποτελεί ισχυρό πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Το τμήμα του κάστρου που σώζεται είναι ο «Πύργος του Ορέστη» που προστάτευε την πόλη τον 7ο και 6ο π.χ. αιώνα.

Αμφίπολη

Στο νότιο άκρο του νομού βρίσκεται η αρχαία πόλη της Αμφίπολης και κατά την αρχαιότητα ανέπτυξε σπουδαίο πολιτισμό. Η γεωγραφική της θέση, μόλις 4,5 χιλιόμετρα από τη θάλασσα, η μεγάλη παραγωγή ξυλείας, η εύφορη της πεδιάδα και οι φόροι που εισέπραττε, ανέδειξαν την πόλη σε μια από τις πλουσιότερες της εποχής. Στη δυτική όχθη του Στρυμόνα δεσπόζει ο Λέων της Αμφίπολης, μαρμάρινο λιοντάρι μνημείο το οποίο έχει αναδειχτεί σε σύμβολο του νομού Σερρών.

Πλάτανος Βυρώνειας

Σημείο σπουδαίας ιστορικής σημασίας είναι ο πλάτανος του σιδηροδρομικού σταθμού της Βυρώνειας όπου τον Ιούλιο του 1913 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ του βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου, με σκοπό τη σύναψη ανακωχής των Ελληνικών δυνάμεων με τους Βούλγαρους και το τερματισμό του Βαλκανοβουλγαρικού πολέμου. Στη σημερινή Βυρώνεια υπάρχει το στρατηγείο των Ελληνικών δυνάμεων όπου και λαμβάνονταν όλες οι σημαντικές αποφάσεις.

Άλλοι αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικοί τόποι:

- ◆ Αρχαιολογικός χώρος Αγγίστας (Μακεδονικοί τάφοι)
- ◆ Σιδηρόκαστρο (Βυζαντινό Κάστρο)
- ◆ Βυζαντινός πύργος Αγκίστρου

2.4 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου

Αποτελεί ένα εκπληκτικής ομορφιάς μνημείο της Βυζαντινής τέχνης. Βρίσκεται 10 χιλιομέτρων βορειοανατολικά της πόλης των Σερρών. Ενώ στο κεντρικό ναό υπάρχουν πολλές Βυζαντινές τοιχογραφίες.

Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοίνισσας

Βρίσκεται σε μια θαυμάσια τοποθεσία, στη βόρεια πλευρά του όρους Παγγαίου. Πλήθος είναι οι πιστοί που έρχονται να προσκυνήσουν την «εικόνα της Θεοτόκου». Ολόκληρη η Μονή περιβάλλεται από ψηλό τείχος και στο κέντρο της βρίσκεται ο ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου.

Ιερό Ησυχαστήριο Τιμίου Προδρόμου Ακριτοχωρίου

Είναι κτισμένο σύμφωνα με τα πρότυπα της Μονής του Αγίου Όρους. Η θέα για τον επισκέπτη είναι εκπληκτική τόσο προς τη λίμνη Κερκίνη όσο και προς το Μπέλες.

Ιερά Μονή Αγίας Κυριακής Αλιστράτης

Είναι από τα παλιότερα Μοναστήρια. Υπέστη πολλές καταστροφές από τους Τούρκους και τους Βούλγαρους. Μόνο στην είσοδο της Μονής σώζονται κάποια παλιά στοιχεία.

Ιερά Μονή Τιμίου Σταυρού Αγίου Πνεύματος

Είναι κτισμένη στους πρόποδες του Μενοικίου όρους και έχει θέα προς τον κάμπο των Σερρών. Στο Μοναστήρι ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει 4 παλιές εικόνες ηλικίας 100 ετών.

Ιερά Μονή Αναλήψεως Πρώτης

Στο Παγγαίο όρος είναι κτισμένη η Ιερά μονή Αναλήψεως Πρώτης. Υπέστη πολλές καταστροφές από Τούρκους και Βούλγαρους κατακτητές. Σήμερα στη Μονή φυλάσσονται τα τίμια λείψανα Ι. Χρυσσοτόμου. Στο ξενώνα της μονής μπορούν να φιλοξενηθούν οργανωμένα γκρουπ επισκεπτών.

Εκκλησία Αγίου Γεωργίου Κρυονερίτης

Η ονομασία «Κρυονερίτης» οφείλεται στην πηγή κρύου νερού που υπήρχε παλιότερα εκεί. Την εκκλησία την συναντάμε στο δρόμο προς Αη Γιάννη στα ανατολικά της πόλης των Σερρών. Αποτελείται από δύο ναούς που είναι αφιερωμένοι στον Άγιο Δημήτριο και στον Άγιο Γεώργιο.

Ιερά μονή Αγίας Παρασκευής Δομήρου

Βρίσκεται δύο χιλιόμετρα έξω από το χωριό Δόμηρος και θεωρείται ως ένα από τα παλαιότερα μοναστήρια της πατρίδας μας. Σήμερα στη μονή σώζονται εικόνες, ιερά σκεύη, Ευαγγέλια και Άγια λείψανα.

Άλλοι ναοί στο νομό που παρουσιάζουν Ιστορικό και τουριστικό ενδιαφέρον είναι :

- Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Αηδοχωρι)
- Ιερός Ναός Αγίας Αναστασίας (Αναστασιά)
- Ιερός Ναός Μεγάλων Ταξιαρχών (Αχλαδοχωρι)
- Ιερός Ναός Προφήτη Ηλία (Αχλαδοχωρι)
- Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου (Νικόκλεια)
- Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου (Μοναστηράκι)

2.5 ΜΟΥΣΕΙΑ

Λαογραφικό μουσείο Σαρακατσάνων

Πρόκειται για έναν χώρο σπάνιων εκθεμάτων λαογραφικής παράδοσης σ' ολόκληρη την Ευρώπη.

Λαογραφικό μουσείο «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΧΑΤΖΗΛΙΑ» (Σέρρες)

Ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει σπάνια εκθέματα από στολές, οικιακά σκεύη, πολεμικό υλικό και μουσικά όργανα που σήμερα τελούν υπό εξαφάνιση.

Εκκλησιαστικό μουσείο (Σέρρες)

Περιέχει εκθέματα μεταβυζαντινής περιόδου ανεκτίμητης ιστορικής αξίας τα οποία συγκεντρώθηκαν από τους Ναούς της Ιεράς Μητρόπολης.

Αρχαιολογικό Μουσείο της Αμφίπολης (Αμφίπολη)

Το μουσείο στεγάζει μνημεία της ιστορίας της και του πολιτισμού της των αρχαίων και Χριστιανικών χρόνων.

2.6 ΕΘΙΜΑ – ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Τα «**Αναστενάρια**» της Αγ. Ελένης είναι γνωστά σε όλη την Ελλάδα. Τα «**Αναστενάρια**» λαμβάνουν χώρα κάθε χρόνο στις 21 Μαΐου γιορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Πλήθος κόσμου επισκέπτονται την Αγία Ελένη για να παρακολουθήσουν τις εκδηλώσεις που έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα.

Στο έθιμο της «**Γυναικοκρατίας**» στις 8 Ιανουαρίου οι γυναίκες του χωριού παίρνουν στα χέρια τους την εξουσία. Οι άνδρες ασχολούνται με τα οικιακά και οι γυναίκες πηγαίνουν στο καφενείο, παίζουν χαρτιά , καπνίζουν.

Άλλα έθιμα και εκδηλώσεις :

- ο Οικολογικό – πολιτιστικό φεστιβάλ «**ΚΕΡΚΙΝΗ**» (τέλη Ιουνίου, Κερκίνη)
- ο Γιορτή ψαριού στο Λιθότοπο (τέλη Αυγούστου)
- ο Γιορτή λουλουδιού (Άνοιξη, Μονόβρυση)

2.7 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο νομός Σερρών χαρακτηρίζεται από έντονη πολιτιστική και καλλιτεχνική δραστηριότητα. Διοργανώνονται συνεχώς πνευματικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις και φιλοξενούνται συνέδρια. Πρωταγωνιστικό ρόλο στα πολιτιστικά δρώμενα του νομού, διαδραματίζει η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης (Δ.ΕΠ.Κ.Α) της πόλης των Σερρών. Οι δραστηριότητες της είναι πολυάριθμες. Στον εκθεσιακό χώρο της Δ.ΕΠ.Κ.Α, διοργανώνονται σε συνεχή βάση εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και γίνονται παρουσιάσεις νέων βιβλίων. Λειτουργούν εργαστήρια γλυπτικής, αγγειοπλαστικής και εφαρμόζονται πλήθος επιμορφωτικών προγραμμάτων κυρίως για νέους. Αξιόλογη είναι επίσης η δραστηριότητα του

Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ), με τη φιλοξενία σημαντικών παραστάσεων.

Από το καλοκαίρι του 2003 έχει ξεκινήσει με επιτυχία μια νέα πρωτοβουλία για την πολιτιστική και αγροτουριστική ανάπτυξη του νομού. Αφορά στην διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων σε όλους τους δήμους και τις κοινότητες κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου με έμφαση στη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε τοπικής κοινωνίας.

Επίσης πολύ σημαντική είναι η συμβολή του Λυκείου Ελληνίδων που συνεισφέρει με μοναδικό τρόπο στη διατήρηση της Ελληνικής παράδοσης, των παραδοσιακών χορών και τραγουδιών.

Τέλος, η πόλη των Σερρών φιλοξενεί το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι) με δύο σχολές :

A) Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας με τα εξής τμήματα : i) Διοίκησης Επιχειρήσεων, ii) Λογιστικής.

B) Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών με τα εξής τμήματα : i) Μηχανολογίας (Κατασκευαστικό και Ενεργειακό τομέα) ii) Πολιτικών Δομικών έργων, iii) Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Ο νομός Σερρών δεν είναι χαρακτηρισμένος τουριστικός νομός όμως σταδιακά αξιοποιεί το μοναδικό φυσικό του περιβάλλον και με συλλογική προσπάθεια εξυπηρετήσει καλύτερα τους επισκέπτες όπου κάθε χρόνο αυξάνονται.

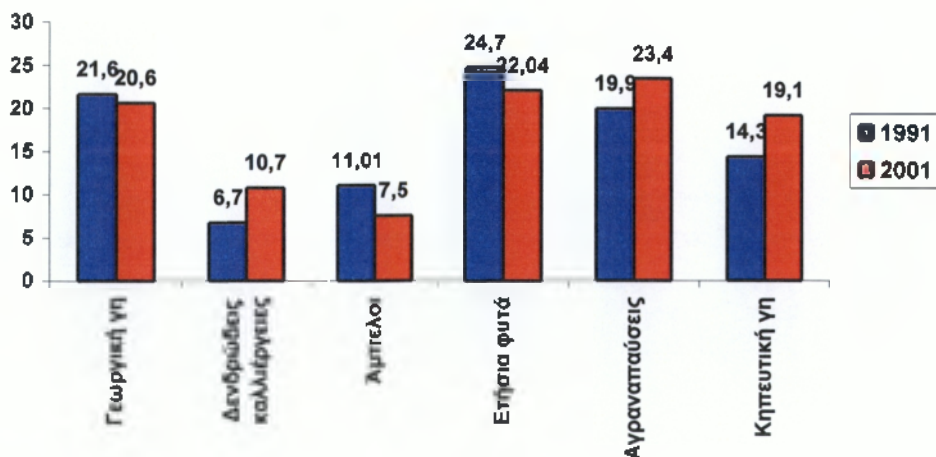
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται αναλυτικότερα η κατανομή της γεωργικής γης στο νομό και η σχέση της με την περιφέρεια της Κ. Μακεδονίας και το σύνολο της χώρας.

ΕΚΤΑΣΕΙΣ (σε στρμ.)	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ		ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Γεωργική γη	1679452	1470984	7777889	7138400	39773778	38697000
Δενδρώδεις καλλιέργειες	63329	87200	944176	813700	-	9726300
Άμπελοι	6394	6070	58063	80660	-	1354500
Ετήσια φυτά	1495077	1264025	6050541	5734200	-	22275800
Αγροναπαύσεις	74908	71794	375892	306950	-	4525000
Κηπευτική γη	39774	41900	278217	219150	-	1271500

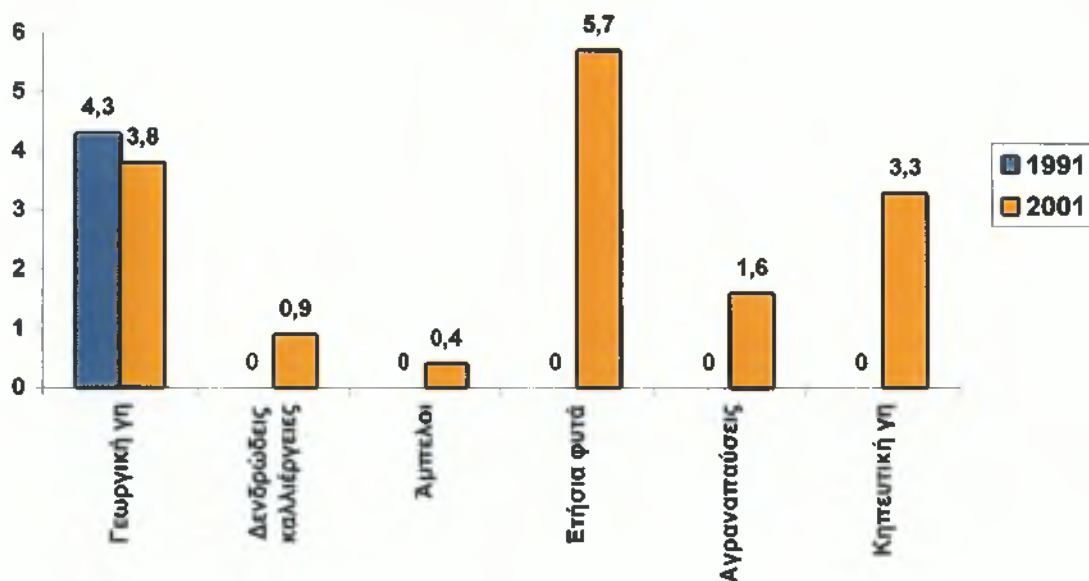
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ/Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΕΚΤΑΣΕΙΣ (σε στρμ.)	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ/ Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ/ ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	
	1991 %	2001 %	1991 %	2001 %
Γεωργική γη	21,6	20,6	4,3	3,8
Δενδρώδεις καλλιέργειες	6,7	10,7	-	0,9
Άμπελοι	11,01	7,5	-	0,4
Ετήσια φυτά	24,7	22,04	-	5,7
Αγροναπαύσεις	19,9	23,4	-	1,6
Κηπευτική γη	14,3	19,1	-	3,3

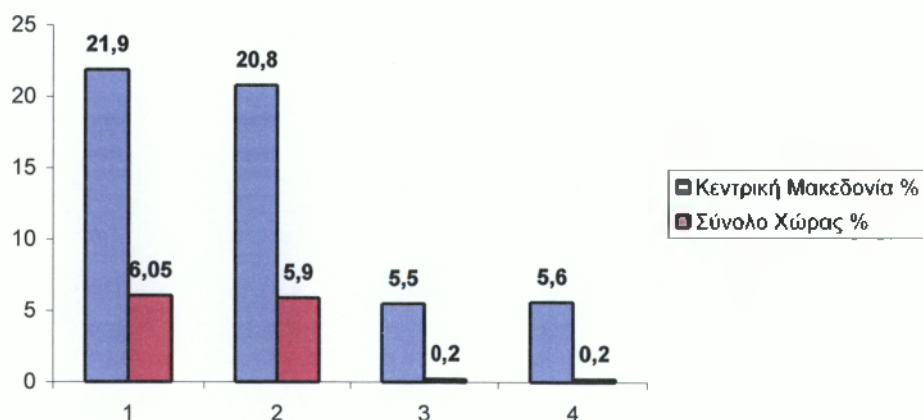
Από το παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι η έκταση της γεωργικής γης ακολουθεί φθίνουσα πορεία τόσο σε πανελλαδικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Ωστόσο η μείωση της γεωργικής γης είναι πολύ μεγαλύτερη (20.6% την τελευταία δεκαετία) σε σχέση με τη μείωση σε επίπεδο χώρας. (3.8% την τελευταία δεκαετία) γεγονός που αποδεικνύει σταδιακή αποσύνδεση της οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα.

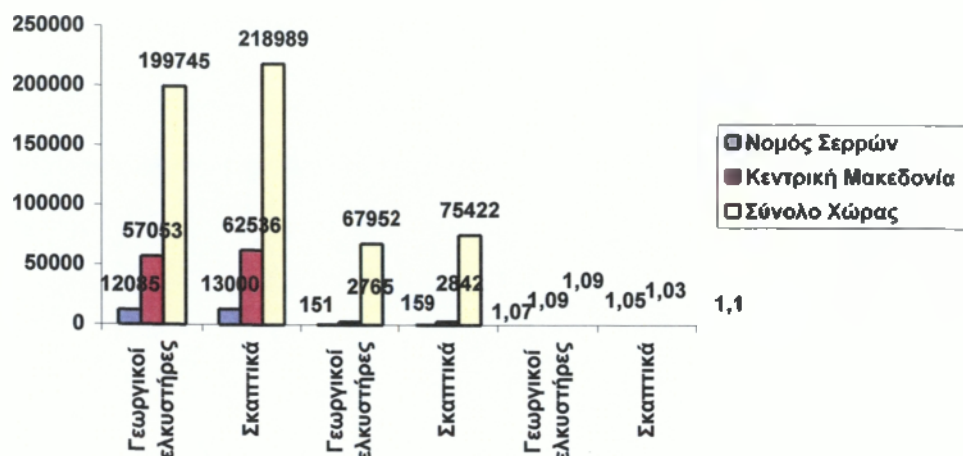
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ/ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ

	Συνολικός αριθμός				Αριθμός μηχανημ / εκμετάλλευση	
	Γεωργικοί ελκυστήρες		Σκαπτικά		Γεωργικοί ελκυστήρες	Σκαπτικά
	Εκμεταλ.	Αριθμ. Μηχαν.	Εκμετ.	Αριθ. Μηχαν.		
Νομός Σερρών	12085	13000	151	159	1,07	1,05
Κεντρική Μακεδονία	57053	62536	2765	2842	1,09	1,03
Σύνολο Χώρας	199745	218989	67952	75422	1,09	1,1
Κεντρική Μακεδονία %	21,9	20,8	5,5	5,6		
Σύνολο Χώρας %	6,05	5,9	0,2	0,2		

Από τον παραπάνω πίνακα όσον αφορά τους γεωργικούς ελκυστήρες μηχανημάτα/εκμετάλλευση (1,07) υπάρχει μια μικρή μείωση σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος για την περιφέρεια Κ. Μακεδονίας και ισοδυναμία σε σχέση με το σύνολο χώρας (1,09). Όσον αφορά τον αριθμό των σκαπτικών (1,05), ο νομός παρουσιάζει επάρκεια συγκριτικά με την περιφέρεια (1.03), όμως υστερεί σημαντικά σε σχέση με το σύνολο της χώρας .

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τα σημαντικότερα γεωργικά προϊόντα του νομού και την ποσοστιαία συμμετοχή έκαστου στην συνολική παραγόμενη ποσότητα σε επίπεδο χώρας.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ				(%) ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΧΩΡΑΣ	
	ΣΕΡΡΕΣ		ΧΩΡΑ		1991	2001
	1991	2001	1991	2001		
Καπνός	8971	7324	160196	140846	5,6	5,2
Βαμβάκι	25154	19106	584977	1273733	4,3	1,5
Σίτος	212699	111740	3127926	2069259	6,8	5,4
Ρύζι	32804	21055	90870	161962	36,1	13
Τομάτες	231673	85750	2106118	2381944	11	3,6

Πηγή : ΕΣΥΕ

Όπως φαίνεται από τον πίνακα η συμμετοχή του νομού στην γεωργική παραγωγή της χώρας έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό για ορισμένα προϊόντα και οι μεταβολές είναι πολύ σημαντικές κατά την τελευταία δεκαετία. Συγκεκριμένα, στο προϊόν του ρυζιού σημειώνεται η μεγαλύτερη μεταβολή.

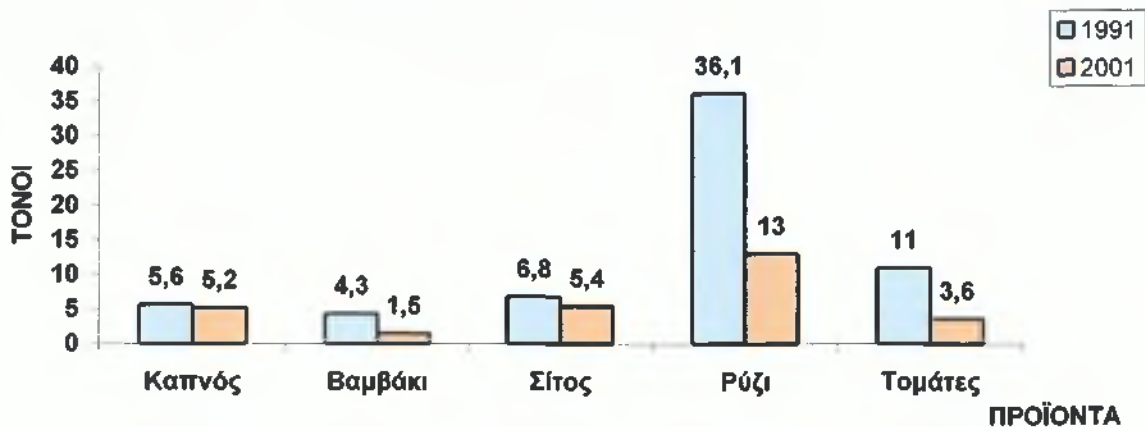
Νομός Σερρών

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ				(%) ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΧΩΡΑΣ	
	ΣΕΡΡΕΣ		ΧΩΡΑ		1991	2001
	1991	2001	1991	2001		
Κρέας	16426	11750	483118	470000	3,4	2,5
Γάλα	87238	65000	1744760	1911765	5,0	3,4

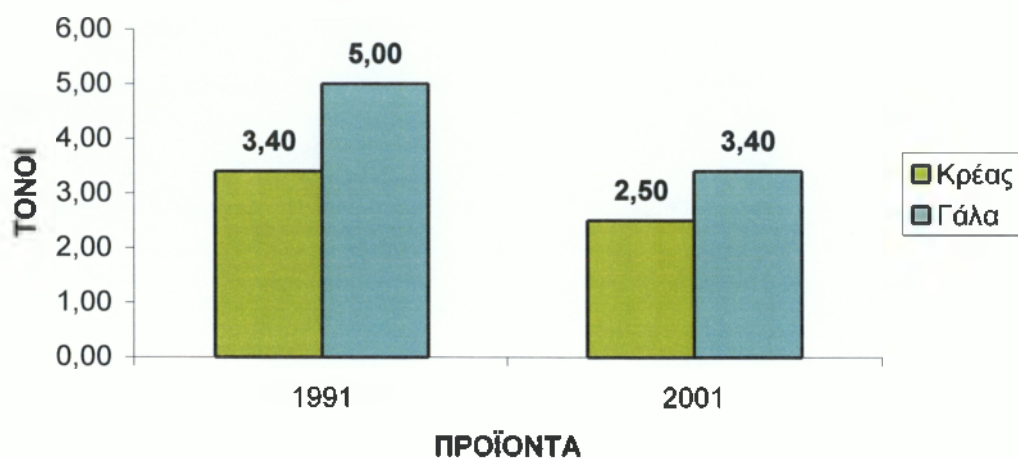
Πηγή : ΕΣΥΕ

Εξίσου σημαντική είναι η κτηνοτροφική δραστηριότητα στο νομό καθώς εδώ παράγονται σημαντικές ποσότητες βοδινού, χοιρινού και αιγοπροβείου κρέατος, αυγών και γαλακτοκομικών προϊόντων άριστης ποιότητας. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ το 1991 οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις της περιοχής παρήγαγαν το 3,4% της συνολικής εγχώριας ποσότητας κρέατος και το 5% της συνολικής ποσότητας γάλακτος. Ωστόσο την τελευταία δεκαετία παρατηρείται φθίνουσα εξέλιξη των μεγεθών αυτών καθώς το 2001 παίρνουν τιμές 2,5% και 3,4% αντίστοιχα.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ - ΧΩΡΑΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟΥ ΧΩΡΑΣ

Εξέλιξη ζωικού κεφαλαίου στο νομό

ΕΙΔΟΣ	1991			2001		
	Ν. ΣΕΡΡΩΝ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΣΥΝ. ΧΩΡΑΣ	Ν. ΣΕΡΡΩΝ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΣΥΝ. ΧΩΡΑΣ
ΙΠΠΟΙ	3986	16991	95022	1526	5098	42098
ΒΟΟΕΙΔΗ	92239	315320	810258	51210	218652	601831
ΑΙΓΟ – ΠΡΟΒΑΤΑ	257320	1331073	12669357	289975	1416299	14028729
ΧΟΙΡΟΙ	24184	152105	1016891	16888	143197	986243
ΚΥΨΕΛΕΣ	16458	307603	1166888	17679	269607	1201842
ΟΡΝΙΘΕΣ	589200	2088695	16955957	561400	2631630	17533676

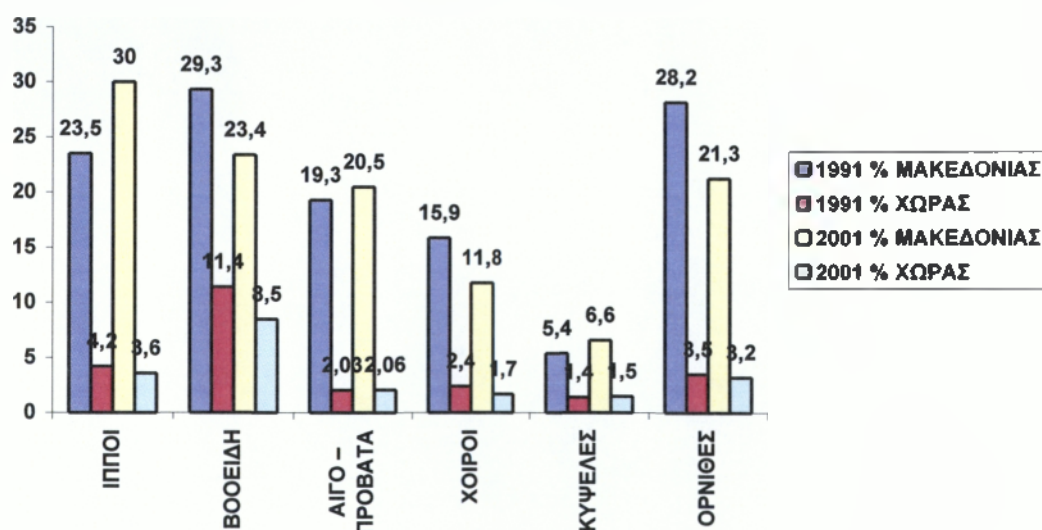
Πηγή : ΕΣΥΕ

Εξέλιξη ζωικού κεφαλαίου στο νομό

ΕΙΔΟΣ	1991		2001	
	% ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	% ΧΩΡΑΣ	% ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	% ΧΩΡΑΣ
ΙΠΠΟΙ	23,5	4,2	30	3,6
ΒΟΟΕΙΔΗ	29,3	11,4	23,4	8,5
ΑΙΓΟ – ΠΡΟΒΑΤΑ	19,3	2,03	20,5	2,06
ΧΟΙΡΟΙ	15,9	2,4	11,8	1,7
ΚΥΨΕΛΕΣ	5,4	1,4	6,6	1,5
ΟΡΝΙΘΕΣ	28,2	3,5	21,3	3,2

Από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα παρατηρούμε μια αισθητή μείωση στα πουλερικά και τα βοοειδή κατά τη 10ετία 1991-2001 με εξαίρεση τα αιγοπρόβατα και τους ίππους των οποίων ο αριθμός αυξήθηκε. Επίσης ο πίνακας δείχνει μια σημαντική συμμετοχή του νομού στο συνολικό κεφάλαιο των βοοειδών σε ποσοστό που ανέρχεται στο 8,5% το 2001.

Εξέλιξη ζωικού κεφαλαίου στο νομό

3.2 ΑΛΙΕΙΑ

Ένας από τους πιο παραγωγικούς τομείς που παρουσιάζει ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στο νομό είναι η αλιεία. Το μεγαλύτερο ποσοστό αλιευθεισών ποσοτήτων προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια και την ελεύθερη αλιεία εσωτερικών υδάτων. Σύμφωνα με πληροφορίες που συλλέχθηκαν από την Εποπτεία Αλιείας η παραγόμενη ιχθυομάζα στη λίμνη Κερκίνη ανέρχεται σε 1000 με 1500 τόνους ετησίως στην οποία δραστηριοποιούνται περισσότεροι από 200 ψαράδες ενώ σημαντικές ποσότητες αλιεύονται στα νερά των ποταμών Στρυμόνα και Αγγίτη που διασχίζουν το νομό και αναφέρονται σε κυπρίνους και πέστροφες. Στη λίμνη Κερκίνη τα πιο σημαντικά είδη μεγάλης εμπορικής αξίας είναι το γριβάδι και η πεταλούδα.

3.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στο νομό Σερρών ο τομέας της μεταποίησης προσανατολίζεται σε μονάδες που έχουν άμεση σχέση με τον πρωτογενή τομέα. Οι βιομηχανίες – βιοτεχνίες του νομού προσανατολίζονται στην επεξεργασία γεωργικών προϊόντων, στο παιδικό ρούχο, στην επεξεργασία ξύλου και κατασκευή επίπλου.

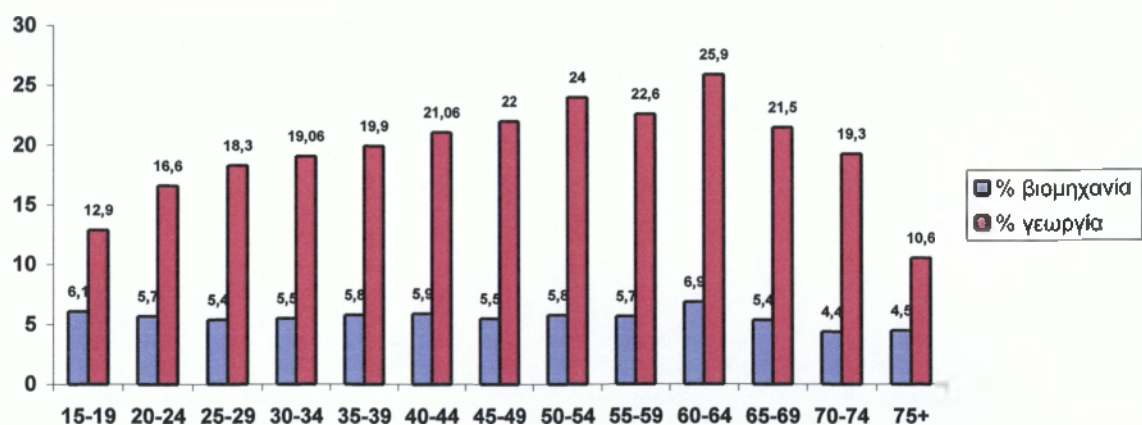
Ο δυναμικότερος κλάδος ωστόσο είναι οι βιομηχανίες διατροφής. Τα εξαγωγικά προϊόντα είναι κατά κύριο λόγο τα γεωργικά : τοματοπολτός , ρύζι, άλευρα, καπνός, ζάχαρη.

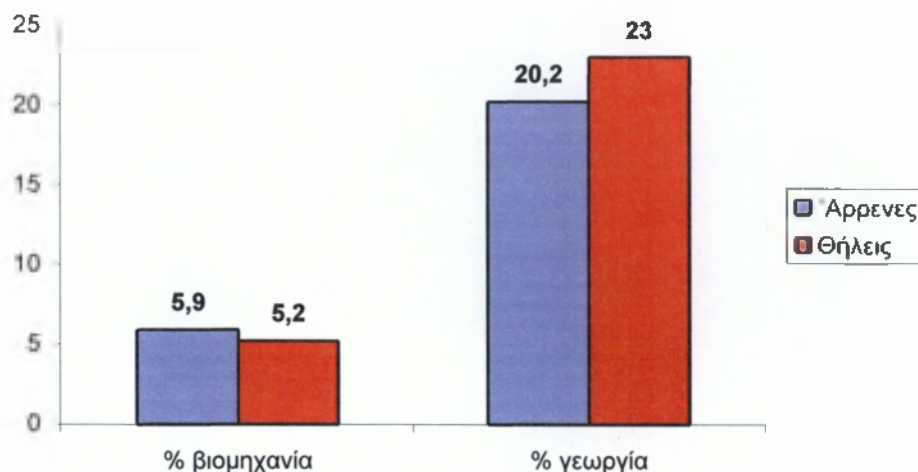
Πίνακας. απασχολούμενοι στο τομέα της μεταποιητικής βιομηχανίας και γεωργίας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ		ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ				
Τομέας μεταποιητικής βιομηχανίας		Τομέας μεταποιητικής βιομηχανίας		Τομέας γεωργίας		
Φύλο, Ομάδες ηλικιών	6.268	23.657	109.869	111.037	5,7	21
8-14	0	0	7	0	0	0
15-19	123	185	2.024	1.432	6,1	12,9
20-24	613	1.060	10.633	6.381	5,7	16,6
25-29	832	1.875	15.490	10.219	5,4	18,3
30-34	927	2.353	16.762	12.343	5,5	19,06
35-39	926	2.387	15.753	11.937	5,8	19,9
40-44	928	2.678	15.749	12.711	5,9	21,06
45-49	746	2.823	13.459	12.842	5,5	22
50-54	595	3.396	10.305	14.109	5,8	24
55-59	344	2.969	5.999	13.143	5,7	22,6

60-64	173	3.180	2.485	12.274	6,9	25,9
65-69	42	556	779	2.595	5,4	21,5
70-74	18	186	404	966	4,4	19,3
75+	1	9	20	85	4,5	10,6
Άρρενες	4.314	13.541	71.988	67.066	5,9	20,2
Θήλεις	1.954	10.116	37.881	43.971	5,2	23

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2001 στο νομό οι απασχολούμενοι στο τομέα της μεταποιητικής βιομηχανίας ανέρχονται στους 6.268 από τους οποίους οι 4.314 είναι άνδρες και 1.954 γυναίκες. Επίσης, ο μεγαλύτερος αριθμός απασχολούμενων σ' αυτό το τομέα είναι ηλικίας 40-44 ετών και αποτελεί το 5,9% των απασχολούμενων της Κεντρικής Μακεδονίας. Αντίστοιχα για τον τομέα της γεωργίας, συγκρίνοντας τα ποσοστά του παρακάτω πίνακα συμπεραίνουμε ότι αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ενώ ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται στη γεωργία είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τους άνδρες οι οποίοι απασχολούνται περισσότερο στο τομέα της βιομηχανίας.

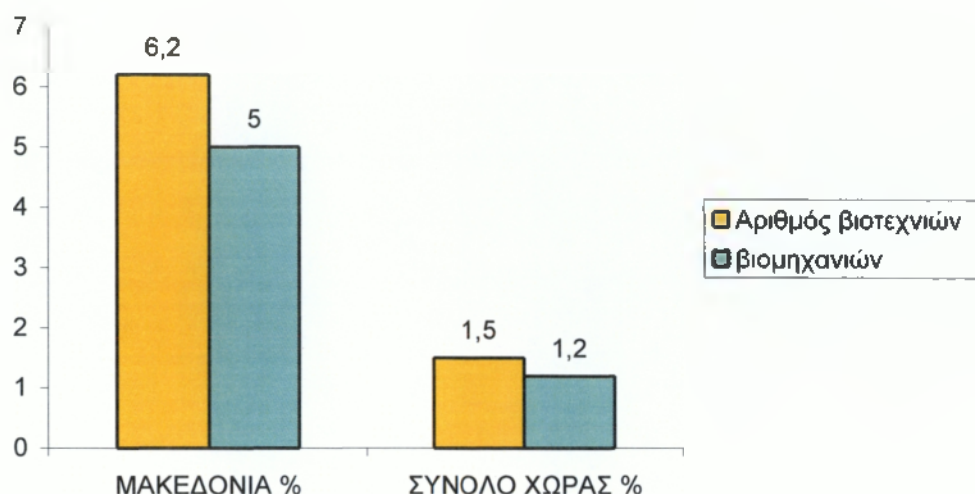

4 Πίνακας. Αριθμός επιχειρήσεων, απασχολούμενοι.

	N. ΣΕΡΡΩΝ		ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	
	Αριθμός	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
Αριθμός βιοτεχνιών και βιομηχανιών απασχολούμενοι	2886	46.482	6,2	197035	1,5	
	6970	139.000	5,0	565302	1,2	

Πηγή : ΕΣΥΕ

Από το παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι στο νομό Σερρών βρίσκεται το 1,5% του συνολικού αριθμού των βιομηχανιών και βιοτεχνιών της χώρας, ενώ απασχολείται το 1,2% των απασχολούμενων σ' αυτούς τους τομείς πανελλαδικά. Τα μεγέθη αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ικανοποιητικά για το ποσοστό του πληθυσμού του νομού σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

3.4 ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Το εμπόριο αποτελεί ένα από τους σημαντικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του νομού. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ το 2002 εδώ δραστηριοποιούνταν 5968 εμπορικές επιχειρήσεις και απασχολούσαν 8587 άτομα. Αναλυτικότερα στοιχεία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα :

	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ		ΕΛΛΑΔΑ	
	Χονδρικό εμπόριο	Λιανικό εμπόριο	Χονδρικό εμπόριο	Λιανικό εμπόριο
Καταστήματα	733	5235	72280	306877
Απασχολούμενοι	1552	7035	178215	478520
Απασχολούμενοι ανά Καταστήματα	2,1	1,4	2,5	1,6

Πηγή : ΕΣΥΕ

Οι απασχολούμενοι ανά κατάστημα στο χονδρικό εμπόριο είναι 2,1 άτομα ενώ στο λιανικό είναι 1,4 άτομα. Τα αντίστοιχα μεγέθη για το σύνολο της χώρας είναι 2,5 και 1,6 άτομα.

Πίνακας : Καταστήματα και απασχολούμενοι στις Υπηρεσίες.

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ		
	1991	2001
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	1159	6085
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	3271	8257
Εργαζόμενοι ανά κατάστημα	2,8	1,4

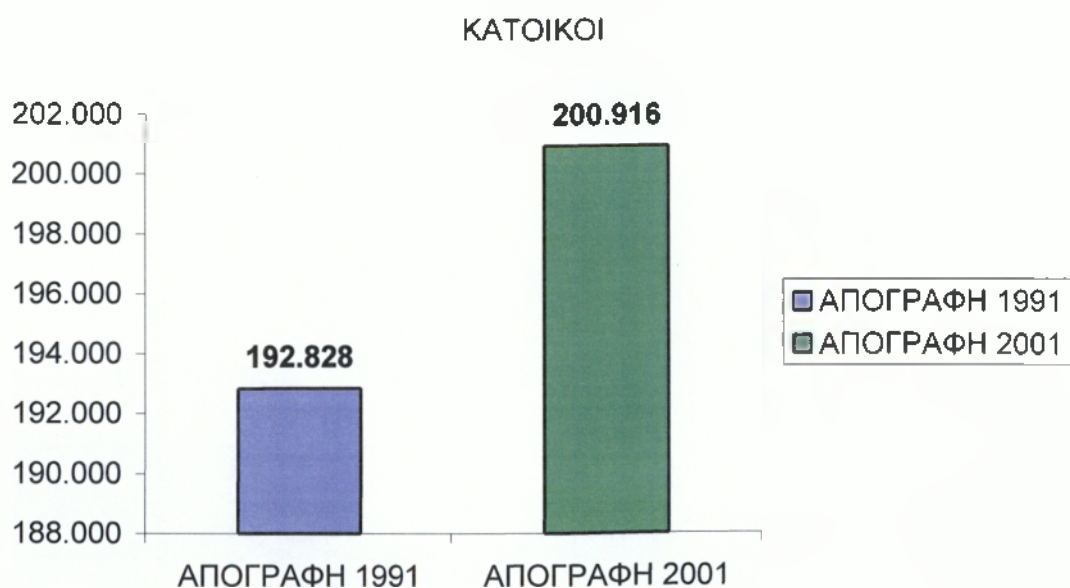
Πηγή : ΕΣΥΕ

Στον τομέα των υπηρεσιών παρατηρείται μια εντυπωσιακή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια αφού κατά την δεκαετία 1991-2001 τα καταστήματα των υπηρεσιών υπερτετραπλασιάστηκαν, ενώ οι απασχολούμενοι υπερδιπλασιάστηκαν. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτών των υπηρεσιών βρίσκεται στη πόλη των Σερρών όπου υπάρχει και ο μεγαλύτερος αριθμός κατοίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΟΜΗ

Ο πληθυσμός του νομού Σερρών κατά την απογραφή του 1991 ήταν 192.828 κάτοικοι ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής μεταβλήθηκε σε 200.916 κατοίκους .

Από το 1998 και εξής και κατόπιν του σχεδίου «Καποδίστριας» ο νομός διοικητικά περιλαμβάνει 5 κοινότητες και 22 δήμους που αποτελούνται από 148 δημοτικά διαμερίσματα.

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α)

ΔΗΜΟΙ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
		1991	2001
ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ	1) Κ. Αγιοχωρίου, 2) Κ. Αλιστράτης, 3) Κ. Λευκοθέας, 4) Κ. Μανδηλίου, 5) Κ. Σταθμού Αγγίστης, 6) Κ. Σκοπιάς	3612	4098
ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	1) Κ. Αμφιπόλεως, 2) Κ. Μεσολακιάς, 3) Κ. Νέων Κερδυλίων, 4) Κ. Παλαιοκώμης	3004	3618
ΑΧΙΝΟΥ	1) Κ. Αχινού, 2) Κ. Δάφνης, 3) Κ. Ζερβοχωρίου, 4) Λευκοτόπου, 5) Κ. Πατρικίου, 6) Κ. Σιτοχωρίου, 7) Κ. Χουμνικού.	3556	3025
ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	1) Κ. Αγίας Παρασκευής, 2) Κ. Αμπέλων, 3) Κ. Βέργης, 4) Κ. Δημητριάδου, 5) Κ. Λυγαριάς, 6) Κ. Νικόκλειας, 7) Κ. Σησαμίας, 8) Κ. Τριανταφυλλιάς.	6772	8586
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	1) Κ. Αγίου Πνεύματος, 2) Κ. Δαφνουδίου, 3) Κ. Εμμανουήλ Παππά, 4) Μετάλλων, 5) Κ. Νέου Σουλίου, 6) Κ. Πενταπόλεως, 7) Κ. Τούμπας, 8) Κ. Χρυσού.	10706	11817
ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	1) Κ. Βαλτερού, 2) Κ. Δασοχωρίου, 3) Δ. Ηρακλείας, 4) Κ. Καρπερής, 5) Κ. Κοιμήσεως, 6) Κ. Λιθοτόπου, 7) Κ. Λιμνοχωρίου, 8) Κ. Ποντισμένου, 9) Κ. Χρυσοχωράφων.	13938	13300
ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΗΤΡΟΥΣΙΟΥ	1) Κ. Αναγεννήσεως, 2) Κ. Ανω Καμήλας, 3) Κ. Βαμβακιάς, 4) Κ. Μητρούσιου, 5) Κ. Μονοκκλησιάς, 6) Κ. Προβατά.	6841	6436
ΚΕΡΚΙΝΗΣ	1) Κ. Ανω Ποροίων, 2) Κ. Καστανούσσης, 3) Κ. Κάτω Ποροίων, 4) Κ. Κερκίνης, 5) Κ. Λιβαδιάς, 6) Κ. Μακρινίτισης, 7) Κ. Νεοχωρίου, 8) Κ. Πλατανακίων, 9) Δ. Ροδοπόλεως, 10) Κ. Ανατολής	8979	10025
ΚΟΡΜΙΣΤΑΣ	1) Κ. Ηλιοκώμης, 2) Κ. Κορμιστής, 3) Κ. Νέας Μπάφρας, 4) Κ. Συμβολής.	2051	3035
ΛΕΥΚΩΝΑ	1) Κ. Καλών Δένδρων, 2) Κ. Λευκώνας, 3) Κ. Χριστού.	3655	3882
ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	1) Κ. Αγίου Χριστοφόρου, 2) Κ. Αγριανής, 3) Κ. Αναστασίας, 4) Κ. Γαζώρου, 5) Κ. Δήμητρας, 6) Κ. Δραβήσκου, 7) Κ. Θολού, 8) Κ. Μαυρόλοφου, 9) Κ. Μεσορράχης, 10) Κ. Μυρκίνου, 11) Κ. Μυρρίνης, 12) Δ. Νέας	10496	10989

	Ζίχνης, 13) Κ. Νέας Πέτρας, 14) Κ. Σφελινού.		
ΝΙΓΡΙΤΗΣ	1) Κ. Ανθής, 2) Κ. Θερμών, 3) Δ. Νιγρίτης, 4) Κ. Τερπνής, 5) Κ. Φλαμπουρίου.	10668	9755
ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ	1) Κ. Ακριτοχωρίου, 2) Κ. Βυρώνειας, 3) Κ. Γονίμου, 4) Κ. Μανδρακίου, 5) Κ. Μεγαλοχωρίου, 6) Κ. Νέου Πετριτσίου.	6650	5914
ΠΡΩΤΗΣ	1) Κ. Αγγίστης, 2) Κ. Κρηνίδος, 3) Κ. Πρώτης,	3318	3005
ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ	1) Κ. Μικρού Σουλίου, 2) Δ. Ροδολίβους, 3) Κ. Δομήρου	3703	3309
ΣΕΡΡΩΝ	1) Κ. Επταμύλων, 2) Κ. Οινούσσας (τ. Χιονοχωρίου), 3) Δ. Σερρών.	51682	56218
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	1) Κ. Βαμβακοφύτου, 2) Κ. Καμαρωτού, 3) Δ. Σιδηροκάστρου, 4) Κ. Σρυμονοχωρίου, 5) Κ. Χαροπού, 6) Κ. Χορτερού.	10087	10707
ΣΚΟΤΟΥΣΗΣ	1) Κ. Αμμουδιάς, 2) Κ. Γεφυρουδίου, 3) Κ. Μελениκισίου, 4) Κ. Νέας Τυρολόης, 5) Κ. Παλαιοκάστρου, 6) Κ. Σκοτούσης.	5487	5409
ΣΚΟΥΤΑΡΕΩΣ	1) Κ. Αγίας Ελένης, 2) Κ. Αδελφικού, 3) Κ. Βαμβακούσσης, 4) Κ. Κάτω Καμήλας, 5) Κ. Κουβουκλίων, 6) Κ. Κουμαριάς, 7) Κ. Κωνσταντινάτου, 8) Κ. Πεπονιάς, 9) Κ. Σκουτάρεως.	7473	7546
ΣΤΡΥΜΟΝΑ	1) Κ. Βαλτοτοπίου, 2) Κ. Μεσοκώμης, 3) Κ. Μονόβρυσης, 4) Κ. Νέου Σκοπού, 5) Κ. Νεοχωρίου, 6) Παραλιμνίου, 7) Κ. Πεθελινού, 8) Κ. Ψυχικού.	7709	8067
ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟΥ	1) Κ. Ζευγολατιού, 2) Κ. Καλοκάστρου, 3) Κ. Λιβαδοχωρίου, 4) Κ. Στρυμονικού, 5) Κ. Τριάδος, 6) Κ. Χειμάρου.	3520	4757
ΤΡΑΓΙΛΟΥ	1) Κ. Αγίου Δημητρίου, 2) Κ. Αηδονοχωρίου, 3) Κ. Ευκαρπίας, 4) Κ. Ιβήρων, 5) Κ. Καστανοχωρίου, 6) Κ. Μαυροθαλάσσης, 7) Κ. Τραγίλου.	5187	4761
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ			
ΑΓΚΙΣΤΡΟΥ		388	405
ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥΣ		408	455

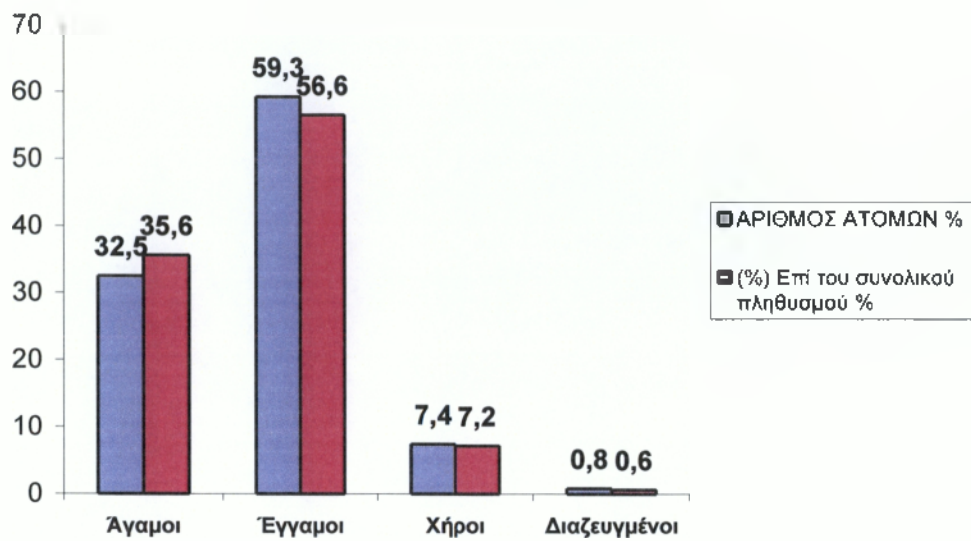
ΑΧΛΑΔΟΧΩΡΙΟ Υ	1) Κ. Αχλαδοχωρίου, 2) Κ. Καπνοφύτου	1198	1205
ΟΡΕΙΝΗΣ		830	824
ΠΡΟΜΑΧΩΝΟΣ	1) Κ. Προμαχώνας	270	319

Από το παραπάνω πίνακα παρατηρείται μια ελαφρά μεταβολή της πληθυσμιακής κατανομής με ενίσχυση των αστικών κέντρων και αντίστοιχη μείωση στις αγροτικές περιοχές.

4.2 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ		(%) Επί του συνολικού πληθυσμού	
	1991	%	2001	%
Άγαμοι	68584	32,5	65297	35,6
Έγγαμοι	109152	59,3	119144	56,6
Χήροι	13875	7,4	14868	7,2
Διαζευγμένοι	1217	0,8	1607	0,6
Σύνολο	192828	100,00	200916	100,0

Πηγή : ΕΣΥΕ

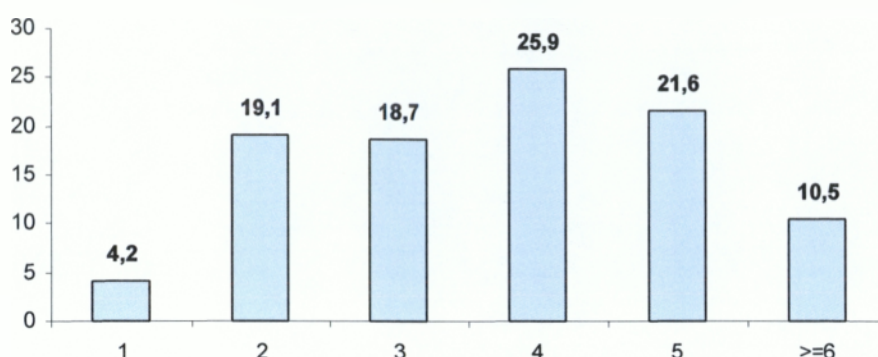

Κατανομή νοικοκυριών 1991

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΛΩΝ	(%) Επί του συνολικού πληθυσμού
1	8090	8090	4,2
2	18403	36986	19,1
3	11922	35954	18,7
4	12475	49900	25,9
5	8320	41600	21,6
>=6	3230	20288	10,5
Σύνολα	62440	192828	100,0

Πηγή : ΕΣΥΕ

(%) Επί του συνολικού πληθυσμού

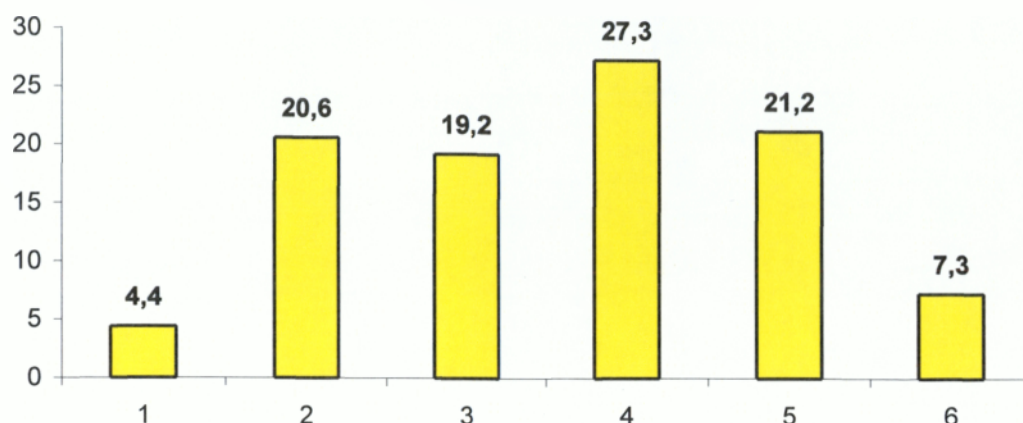
Κατανομή νοικοκυριών 2001

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ	ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΛΩΝ	(%) Επί του συνολικού πληθυσμού
1	8840	8840	4,4
2	20695	41389	20,6
3	12585	38576	19,2
4	13712	54850	27,3
5	8518	42594	21,2
6	2445	14667	7,3
Σύνολα	67068	200.916	100

Πηγή : ΕΣΥΕ

Από τους παραπάνω πίνακες διαπιστώνεται μια αύξηση των νοικοκυριών από ένα έως τρία μέλη κατά το έτος 2001, ενώ σε νοικοκυριά με μεγαλύτερο αριθμό μελών παρατηρείται μείωση του αριθμού των μελών σε σχέση με στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας. Ένας από τους σημαντικότερους λόγους που εξηγεί το φαινόμενο αυτό είναι το μέγεθος του εισοδήματος όπου εξαιτίας της μείωσης των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις και τον παραγωγικό κλάδο της βιομηχανίας το μέγεθος του εισοδήματος των νοικοκυριών καθίστα εξαιρετικά δύσκολη τη δυνατότητα διαβίωσης. Ωστόσο, ένας άλλος λόγος, είναι η μεγέθυνση του αριθμού των αγάμων νέων σε ποσοστό 35,6% το έτος 2001 σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία 32,5%.

(%) Επί του συνολικού πληθυσμού

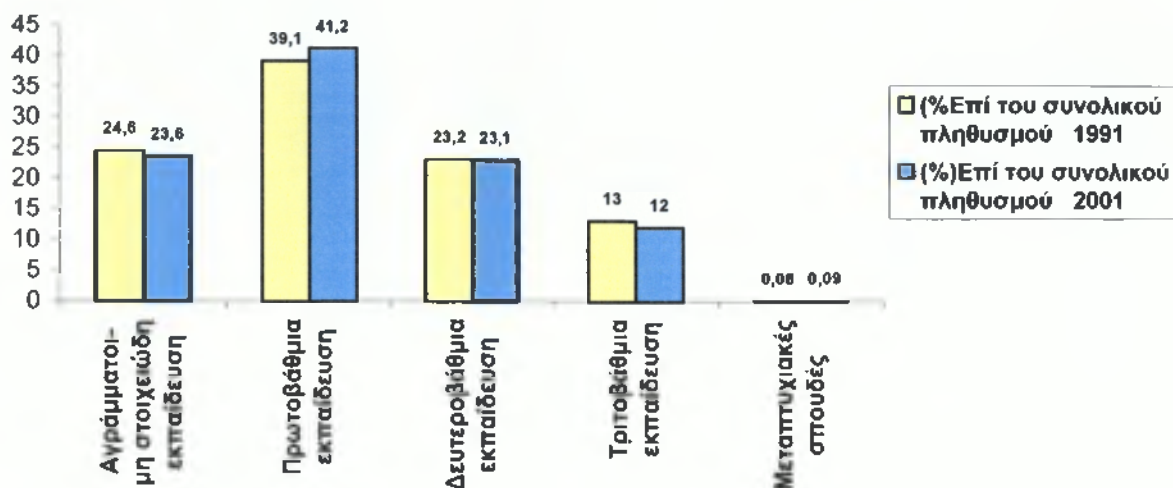
4.3 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ – ΣΠΟΥΔΕΣ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ 1991	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ 2001	(%Επί του συνολικού πληθυσμού 1991	(%)Επί του συνολικού πληθυσμού 2001
Αγράμματοι-μη στοιχειώδη εκπαίδευση	47.561	47.416	24,6	23,6
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	75.404	82.727	39,1	41,2
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	44.650	46.495	23,2	23,1
Τριτοβάθμια εκπαίδευση	25.052	24.096	13	12
Μεταπτυχιακές σπουδές	161	182	0,08	0,09
Σύνολα	192.828	200.916	100,00	100,00

Πηγή : ΕΣΥΕ

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για το έτος 1991 το μορφωτικό επίπεδο του νομού δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ιδιαίτερα υψηλό καθώς το 24,6% του πληθυσμού στερείται παντελώς εκπαίδευσης ενώ παρατηρούμε ότι το έτος 2001 έχει μειωθεί σε 23,6%, ενώ ένα επιπλέον 41,2% αυτού του έτους είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συμπεραίνουμε ότι το έτος 1991 υπάρχει μεγάλο

ποσοστό μη στοιχειώδης εκπαίδευσης καθώς μεγάλο τμήμα του πληθυσμού κατοικεί, σε αγροτικές περιοχές.

4.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

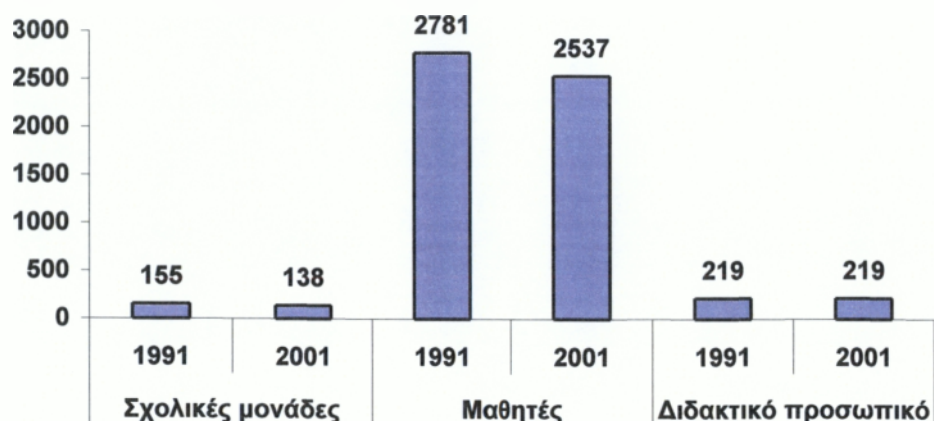
4.4.1 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Στο νομό Σερρών λειτουργούν συνολικά 138 νηπιαγωγεία και 127 δημοτικά σχολεία. **Ν. Σερρών - Νηπιαγωγεία και δημοτικά**

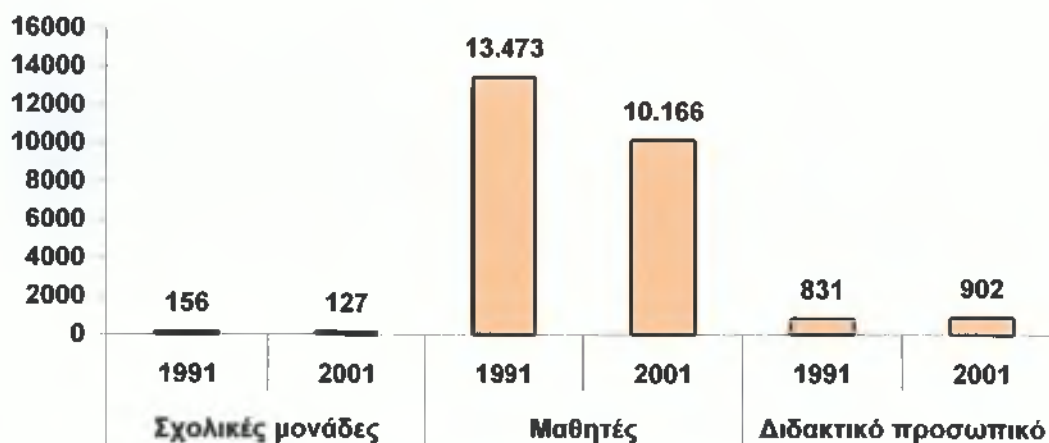
	Σχολικές μονάδες		Μαθητές		Διδακτικό προσωπικό	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	155	138	2781	2537	219	219
ΔΗΜΟΤΙΚΑ	156	127	13.473	10.166	831	902

Πηγή : ΕΣΥΕ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Κατά τη τελευταία δεκαετία παρατηρείται μείωση του αριθμού τόσο των σχολικών μονάδων όσο και των μαθητών. Η τάση αυτή μπορεί να εξηγηθεί από την μείωση του ρυθμού των γεννήσεων πανελλαδικά, αλλά είναι επίσης πιθανό να υποδηλώνει μια μετακίνηση ατόμων νεότερης ηλικίας του ενεργού πληθυσμού του νομού προς τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.

4.4.2 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Τα γυμνάσια και τα λύκεια του νομού παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Ν. Σερρών – Γυμνάσια – Λύκεια.

	Σχολικές μονάδες		Μαθητές		Διδακτικό προσωπικό			
					Μόνιμοι		Αναπληρωτές	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Γυμνάσια	41	50	6.928	5.579	466	505	38	70
Ενιαία Λύκεια	24	25	3762	3137	259	285	-	-
Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (Τ.Ε.Λ)	6	8	616	2455	101	234	-	83

Πηγή : ΕΣΥΕ

Από τα στοιχεία για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προκύπτει μια στροφή των μαθητών του λυκείου από την επιλογή του ενιαίου λυκείου προς τα τεχνικά επαγγελματικά λύκεια.

4.4.3 Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στη πόλη των Σερρών φιλοξενούνται τα ΤΕΦΑΑ του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι) με δύο σχολές :

Α) Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας με δύο τμήματα : ι) Διοίκησης Επιχειρήσεων ιι) Τμήμα ξένων γλωσσών και Φυσικής αγωγής.

Β) Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών με δύο τμήματα : ι) Μηχανολογίας ιι) Πολιτικών Δομικών έργων.

4.5 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

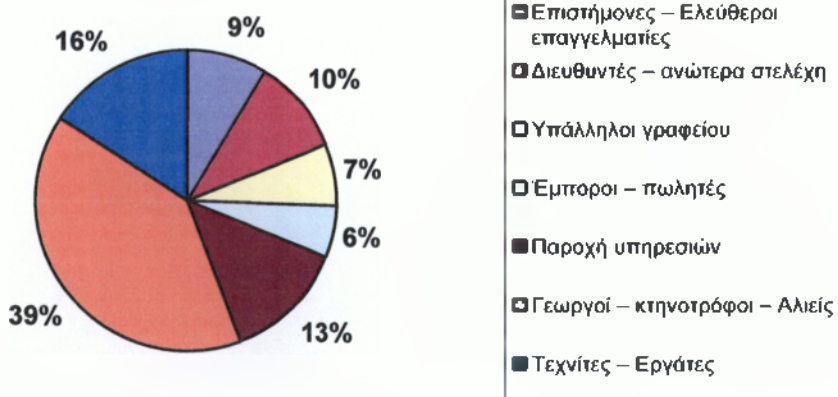
ΠΙΝΑΚΑΣ : Επαγγελματική κατανομή

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	(%) Επί του συνολικού ενεργού πληθυσμού
Επιστήμονες – Ελεύθεροι επαγγελματίες	4985	8,5
Διευθυντές – ανώτερα στελέχη	6055	10,3
Υπάλληλοι γραφείου	3981	6,8
Έμποροι – πωλητές	3233	5,6
Παροχή υπηρεσιών	7599	13,1
Γεωργοί – κτηνοτρόφοι – Αλιείς	23498	40
Τεχνίτες – Εργάτες	9201	15,7
Σύνολα	58552	100,0

Πηγή : ΕΣΥΕ

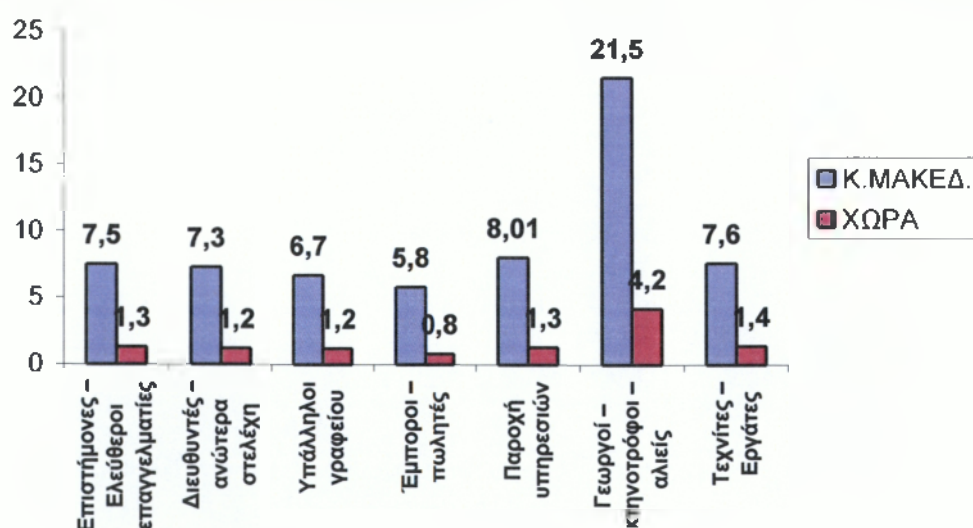
Οι εργαζόμενοι στη παροχή υπηρεσιών ανέρχονται 7.599 άτομα που αντιστοιχεί στο 13,1% του συνόλου, ενώ από το παραπάνω πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζόμενων 40% απασχολείται στο τομέα της γεωργίας.

(%) Επί του συνολικού ενεργού πληθυσμού

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	
				Κ.ΜΑΚΕΔ.	ΧΩΡΑ
Επιστήμονες – Ελεύθεροι επαγγελματίες	4985	66618	378215	7,5	1,3
Διευθυντές – ανώτερα στελέχη	6055	82936	509191	7,3	1,2
Υπάλληλοι γραφείου	3981	59637	341932	6,7	1,2
Έμποροι – πωλητές	3233	55602	417644	5,8	0,8
Παροχή υπηρεσιών	7599	94801	604284	8,01	1,3
Γεωργοί – κτηνοτρόφοι – αλιείς	23498	109059	555319	21,5	4,2
Τεχνίτες – Εργάτες	9201	120698	665071	7,6	1,4
Σύνολα	58552	589351	3471656		

Από το παραπάνω πίνα συμπεραίνουμε ότι οι απασχολούμενοι στο γεωργικό τομέα κατέχουν ένα σημαντικό ποσοστό σε σχέση με το σύνολο χώρας ενώ στο τομέα του εμπορίου απασχολείται το 5,8% σε σχέση με το σύνολο των απασχολούμενων της Κ. Μακεδονίας. Επίσης ένα μεγάλο ποσοστό 7,5% των απασχολούμενων είναι ανώτερα στελέχη που εμφανίζει μια ανώτατη διοίκηση στο νομό, η οποία με το υψηλό μορφωτικό επίπεδο που κατέχει έχει μεγάλες προοπτικές προς την κατεύθυνση της αξιοποίησης του νομού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. ΥΠΟΔΟΜΗ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

5.1 ΎΔΡΕΥΣΗ

Το σύνολο των Δήμων και των Κοινοτήτων του Νομού υδρεύεται είτε από υπόγεια, είτε από επιφανειακά νερά., ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται τάση για εγκατάλειψη των παραδοσιακών επιφανειακών πηγών υδροληψίας και αντικατάστασης τους με γεωτρήσεις. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καλύτερη ποιότητα πόσιμου νερού, αλλά από την άλλη μειονεκτεί η διαχείριση των υπόγειων υδάτων του νομού λόγω έλλειψης οργάνωσης και εκσυγχρονισμού. Όλα τα νερά του νομού είναι αξιόλογης ποιότητας εκτός από την πόλη των Σερρών και της Νιγρίτας που εμφανίζουν μεγάλη σκληρότητα.

Στο Σιδηρόκαστρο, στο Άγκιστρο, στα θερμά Νιγρίτας και στην περιοχή της Ηράκλειας υπάρχουν γεωθερμικά πεδία από τα οποία μόνο ένα μέρος είναι υπό εκμετάλλευση.

Γενικά όλες οι περιοχές του νομού υδροδοτούνται ικανοποιητικά με εξαίρεση τα διαμερίσματα Εμμανουήλ Παπά, Λιθοτόπου, Ν. Πετριτσίου και Πρώτης τα οποία αντιμετωπίζουν ελλείψεις.

5.2 ΑΡΔΕΥΣΗ

Μεγάλος είναι ο αριθμός των αρδευτικών έργων που έχουν εκτελεστεί στο νομό με τα οποία αρδεύονται περίπου 700.000 στρέμματα της γεωργικής γης. Το 70% των αρδευόμενων εκτάσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β) και τα υπόλοιπα είναι έργα των ΟΤΑ και ιδιωτικά.

5.3 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Γενικά, στα πεδινά που το έδαφος δεν έχει κλίσεις και δεν υπάρχουν φυσικοί αποδέκτες (χείμαρροι) ή τεχνητοί (τάφροι), η αποχέτευση γίνεται με βόθρους, που βρίσκονται μέσα στις αυλές των σπιτιών. Στις υψηλότερες πεδινές περιοχές γίνεται με βόθρους ή με υπονόμους που καταλήγουν σε φυσικούς αποδέκτες χωρίς βιολογική επεξεργασία. Από πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τους υπαλλήλους των δήμων διαπιστώθηκε ότι ο οικισμός του Ν.Πετριτσίου διαθέτει δίκτυο χωριστικών ακαθάρτων, που εξυπηρετεί το 95% του πληθυσμού, ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός των δήμων εξυπηρετείται με βόθρους. Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις όμως τα υγρά απόβλητα έχουν ως τελικό αποδέκτη το οικοσύστημα ποταμός Στρυμόνας – λίμνη Κερκίνη.

5.4 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Η αποκομιδή και διάθεση των απορριμμάτων γίνεται ανάλογα με την υποδομή των Ο.Τ.Α του νομού. Ορισμένοι δήμοι διαθέτουν υπηρεσία καθαριότητας με προσωπικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, ενώ σε ελάχιστα διαμερίσματα το πρόβλημα αντιμετωπίζεται ατομικά από τους κατοίκους.

Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα οξύ αφού η απόρριψη των απορριμμάτων γίνεται ανεξέλεγκτα. Ακόμη και στο δήμο Σερρών που είναι ο μοναδικός που διαθέτει σκουπιδότοπο η κατάσταση δεν είναι καλύτερη καθώς ο χώρος θεωρείται ακατάλληλος λόγω θέσης και απόστασης από την πόλη.

Με σκοπό την επίλυση του προβλήματος του νομού Σερρών έχει εκπονηθεί οριστική μελέτη για τη δημιουργία ενός κεντρικού χώρου υγειονομικής ταφής που θα καλύπτει τις ανάγκες όλου του νομού. Αυτή περιλαμβάνει και τη λειτουργία δώδεκα σταθμών μεταφόρτωσης από όπου θα μεταφέρονται με ειδικά containers στο κεντρικό χώρο διάθεσης.

5.5 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

5.5.1 Οδικό δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του νομού χρησιμοποιείται για την εξυπηρέτηση του ανθρώπινου δυναμικού και των επισκεπτών. Παράλληλα το οδικό δίκτυο χρησιμοποιείται και για την διακίνηση αγροτικών προϊόντων προς τα κέντρα κατανάλωσης, την ευκολία πρόσβασης στα μεγάλα αστικά κέντρα και τις υπεραστικές συγκοινωνίες με λεωφορείο με γειτονικά αστικά κέντρα .

5.5.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο

Κατά μήκος του νομού Σερρών διέρχεται η σιδηροδρομική γραμμή του ΟΣΕ Θεσσαλονίκης-Αλεξανδρούπολης. Το σιδηροδρομικό δίκτυο διευκολύνει τη διακίνηση επιβατών και εμπορευμάτων στο μεγαλύτερο τμήμα του νομού όμως η κακή χάραξη και η παλαιότητα του δικτύου καταστούν χρονοβόρες τις μετακινήσεις με τρένο αποθαρρύνοντας την χρησιμοποίηση του από σημαντική μερίδα επιβατών. Παρόλα αυτά η μετακίνηση με το τρένο εξακολουθεί να είναι η οικονομικά πιο συμφέρουσα λύση.

5.6 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ο νομός Σερρών λόγω της γεωγραφικής του θέσης αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου της χώρας από την γειτονική Βουλγαρία. Από το τελωνείο του Προμαχώνα διέρχεται το 90% των Βουλγαρικής προέλευσης οχημάτων που εισέρχονται συνολικά στη Ελλάδα. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ το 1996 από το τελωνείο Προμαχώνα διήλθε το 45,4 % του συνόλου των φορτηγών οχημάτων που εισήλθαν στη χώρα μας κατά τη διάρκεια του έτους ενώ κατά το έτος 2002 παρατηρείται μία μείωση των εισελθόντων οχημάτων .

Έτος	ΤΕΛΩΝΕΙΟ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ				ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	
	Είσοδοι	Είσοδοι %	Έξοδοι	Έξοδοι %	Είσοδοι	Έξοδοι
1996	64591	45,4	76018	45,76	142240	166088
2002	84582	44,88	90551	41,8	188456	216612

Πηγή : ΕΣΥΕ

5.7 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στον νομό λειτουργούν τα παρακάτω κέντρα υγείας :

ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΦ.ΙΑΤΡΕΙΟ
ΝΙΓΡΙΤΑΣ	
	Πατρικίου, Σησαμιάς, Τερπνής, Παραλιμνίου, Κ. Καμήλας, Α. Μητρούσιου, Ν. Σκοπού, Σκουτάρεως
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	Αγκίστρου, Αχλαδοχωρίου, Βυρώνειας, Καμαρωτού, Ν. Πετρισιού, Παλαιοκάστρου, Χαροπού, Α. Βροντούς
Ν. ΖΙΧΝΗΣ	Αλιστράτης, Γαζώρου, Δαφνουδίου, Εμ. Παππά, Ν. Σουλίου, Χρυσού, Πεντάπολης
ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	Αμμουδιάς, Κοίμησης, Σκοτούσας, Χρυσοχωράφων
ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ	Πρώτης, Αγγίστης, Δραβίσκου, Ηλιοκώμης, Παλαιοκώμης, Κρηνίδας
ΡΟΔΟΠΟΛΗΣ	Α. Πορροίων, Καστανούσας, Κερκίνης, Λειβαδιάς, Σ. Σ. Μουρίων
ΣΤΡΥΜΟΝΙΚΟΥ	Προβατά, Χειμάρρου, Αναγέννησης, Αμπέλων
ΜΑΥΡΟΘΑΛΑΣΣΑΣ	Δάφνης, Ευκαρπίας, Σιτοχωρίου

Πηγή : Γενικό νοσοκομείο Σερρών

Από πληροφορίες που δόθηκαν από το Προϊστάμενο του νοσοκομείου διαπιστώθηκε η ύπαρξη Αγροτικών Ιατρείων στο μεγαλύτερο αριθμό των δήμων. Όμως στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει μόνιμος γιατρός και γίνονται επισκέψεις μία ή δύο φορές την εβδομάδα από τους μόνιμους αγροτικούς ιατρούς των πλησιέστερων Δήμων. Το κυρίαρχο πρόβλημα που καταγράφεται ομόφωνα από τους Ο.Τ.Α αφορά την ελλιπή στελέχωση των Αγροτικών Ιατρείων και Κέντρων Υγείας σε προσωπικό, έλλειψη εξοπλισμού, και ανύπαρκτα κέντρα εφημερίας επί 24ώρου βάσεως.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ύστερα από σύγκριση των δημογραφικών στοιχείων κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες παρατηρείτε μια ελαφρά μεταβολή μετακίνησης του πληθυσμού προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και αντίστοιχη μείωση των αγροτικών περιοχών. Η εικόνα αυτή, αποτυπώνει μια επιδείνωση της κατάστασης αυτής στο άμεσο μέλλον εάν δεν ληφθούν μέτρα για την αναβάθμιση και αξιοποίηση των περιοχών αυτών.

Το μορφωτικό επίπεδο του νομού χαρακτηρίζεται χαμηλό το έτος 1991 ενώ επέρχεται μια βελτίωση σύμφωνα με τα στοιχεία της επόμενης δεκαετίας. Η μεταβολή αυτή σχετίζεται άμεσα με την πληθυσμιακή διάρθρωση του πληθυσμού προς στα αστικά κέντρα, προς αναζήτηση καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και μόρφωσης του πληθυσμού, καθώς στις ορεινές περιοχές το εκπαιδευτικό σύστημα παρουσιάζει πρόβλημα λόγω μειωμένου αριθμού μαθητών και εκπαιδευτικού προσωπικού. Η δραστηριότητα στο γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων των κατοίκων των αγροτικών περιοχών ενώ ένα μεγάλο μέρος των προϊόντων που παράγονται διοχετεύεται στα μεγάλα αστικά κέντρα του νομού. Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο νομός εξακολουθεί να διατηρεί τον έντονα αγροτικό του χαρακτήρα παρόλο που η καλλιεργήσιμη γη έχει μειωθεί κατά τη τελευταία δεκαετία, ενώ παρατηρείται μια στροφή αύξησης εισοδήματος σε παραγωγικότερους κλάδους. Εξίσου μειωτική τάση εμφανίζει και ο τομέας της κτηνοτροφίας καθώς παρατηρείτε μείωση του ζωικού κεφαλαίου κατά τη τελευταία δεκαετία. Αντίστοιχα, η αλιεία που ασκείται στον Στρυμονικό κόλπο στον οποίο διαβιώνουν πολλά είδη ψαριών, μερικά απ' αυτά μεγάλης εμπορικής αξίας όπως το λαβράκι και η τσιπούρα, αποτελεί μεγάλη πηγή εισοδήματος για τους Σερραίους κατοίκους.

Οι υποδομές του νομού χαρακτηρίζονται επαρκείς, Στο τομέα της ύδρευσης . Όλα τα δημοτικά διαμερίσματα υδροδοτούνται ικανοποιητικά, ενώ ένα σχετικά μικρό πρόβλημα εμφανίζεται στη συλλογή απορριμμάτων ωστόσο έχει δοθεί οριστική λύση με την οριστική μελέτη δημιουργίας χώρου απόθεσης . Το οδικό δίκτυο εξυπηρετεί σε ικανοποιητικό βαθμό τη διακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού ενώ η παλαιότητα του σιδηροδρομικού δικτύου καθίσταται άμεση προτεραιότητα επισκευής καθώς σημαντικός αριθμός πληθυσμού χρησιμοποιεί το δίκτυο για τη μετακίνηση του καθημερινά.

Γενικά, η περίθαλψη κατατάσσεται σε μειονεκτική κατηγορία ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές καθώς εμφανίζονται σημαντικές ελλείψεις σε προσωπικό . Στο τομέα της απασχόλησης το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού απασχολείται στο πρωτογενή τομέα σε σχέση με το κλάδο της βιομηχανίας, ενώ ένας μεγάλος αριθμός απασχολούμενων έχει απορροφηθεί στο τομέα του εμπορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ

Το συνολικό τουριστικό δυναμικό του νομού απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα.

ΑΛΙΣΤΡΑΤΗ		ΣΕΡΡΕΣ		ΒΥΡΩΝΕΙΑ	
ΞΕΝΩΝΑΣ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ	A	ΕΛΠΙΔΑ	B	ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ	E
ΝΙΓΡΙΤΑ		ΞΕΝΙΑ	B	ΑΝΩ ΠΟΡΟΪΑ	
ΓΕΡΑΚΙΝΑ	B	ΓΑΛΑΞΙΑΣ	Γ	ΠΑΝΟΡΑΜΑ	Γ
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ		ΕΛΕΝΑ	Γ	ΜΠΕΛΕΣ	E
OLYMPIC	Γ	ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ	Γ	ΒΙΓΛΑΤΟΡΑΣ (ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ)	Γ
ΠΗΓΗ 1	Γ	ΠΑΡΚ	Γ	ΚΕΡΚΙΝΗ	
ΠΗΓΗ 2	E	Ν. ΠΕΤΤΡΙΤΣΙ		ΟΙΚΟΠΕΡΙΗ- ΓΗΤΗΣ	Γ
		ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ	Δ	ΛΙΘΟΤΟΠΟΣ	
				ΕΡΩΔΙΟΣ	Γ

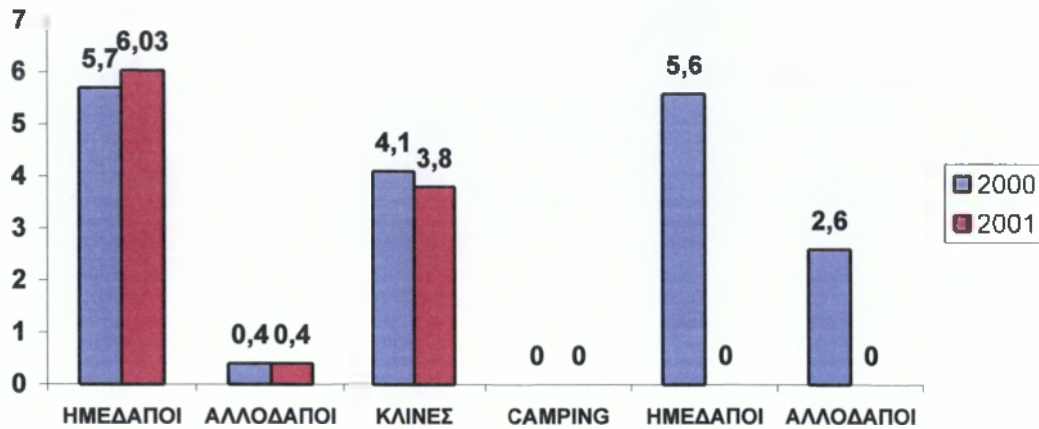
πηγή ΕΟΤ

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2001

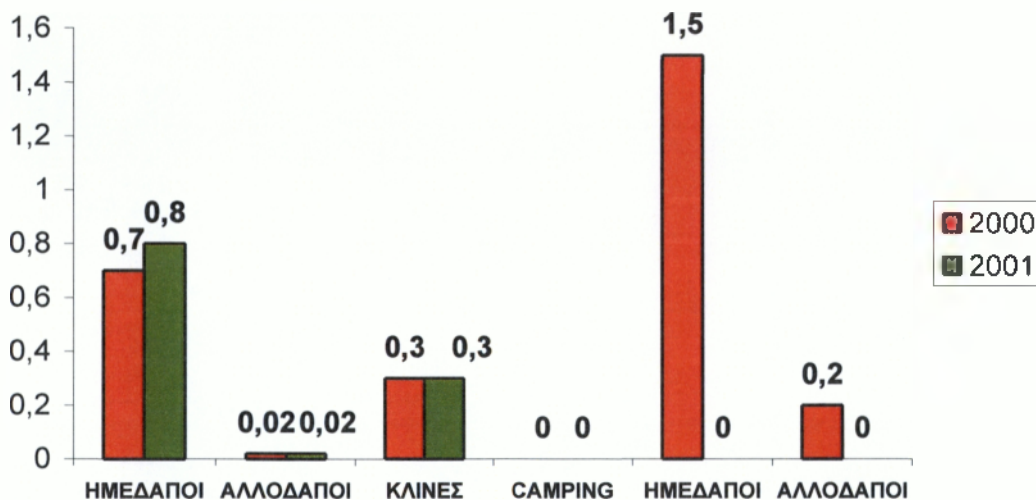
ΙΟΔΟΧΕΙΑ	Νομός Σερρών		Κ. Μακεδονία		Ποσοστό		Σύνολο Χώρας		Ποσοστό	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
<u>ΙΕΔΑΠΟΙ</u>	104470	121185	1813591	2009702	5,7	6,03	14453542	14666610	0,7	0,8
<u>ΛΟΔΑΠΟΙ</u>	13242	11023	2827047	2755750	0,4	0,4	45803360	46636293	0,02	0,02
<u>ΛΙΝΕΣ</u>	10831	10937	263923	287816	4,1	3,8	3165223	3145354	0,3	0,3
<u>ΑΜΡΙΝΓ</u>										
<u>ΙΕΔΑΠΟΙ</u>	5784	0	103997	198575	5,6	0	385840	500146	1,5	0
<u>ΛΟΔΑΠΟΙ</u>	1021	0	39270	79623	2,6	0	526750	759888	0,2	0

πηγή ΕΟΤ

ΣΕΡΡΕΣ & Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ (%)

Από το πίνακα συμπεραίνουμε ότι οι περισσότερες διανυκτερεύσεις ημεδαπών πραγματοποιήθηκαν το 2001 σε σχέση με το 2000 που σημαίνει μία αύξηση της τουριστικής κίνησης του νομού. Όσον αφορά τη δυναμικότητα του νομού σε κλίνες το 2001 αντιστοιχεί στο 6,03 % ως ποσοστό του συνόλου της Κ. Μακεδονίας και μόλις 0,8% για το σύνολο της χώρας. Αναλογικά, παρατηρούμε ότι τα ποσοστά για τις διανυκτερεύσεις τόσο των αλλοδαπών όσο και των ημεδαπών είναι σχετικά μικρά σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Για τους ημεδαπούς τα μεγέθη

αυτά διαμορφώνονται σε 0,7% για το 2000 και 0,8% για το 2001 ενώ για τους αλλοδαπούς υπάρχει ισοδυναμία.

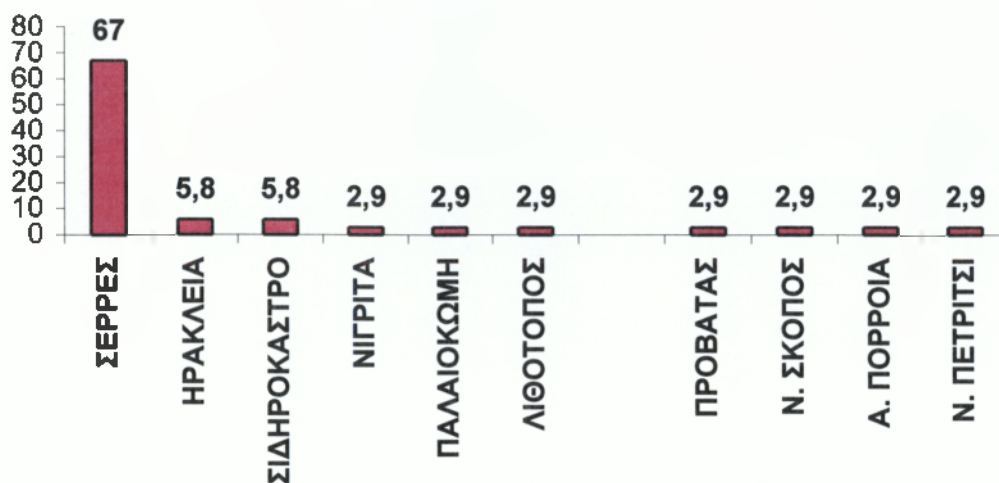
Πίνακας. Αριθμός τουριστικών επιχειρήσεων στο νομό Σερρών

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΣΕΡΡΕΣ	23	67
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	2	5,8
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ	2	5,8
ΝΙΓΡΙΤΑ	1	2,9
ΠΑΛΛΙΟΚΩΜΗ	1	2,9
ΛΙΘΟΤΟΠΟΣ	1	2,9
ΠΡΟΒΑΤΑΣ	1	2,9
Ν. ΣΚΟΠΟΣ	1	2,9
Α. ΠΟΡΡΟΙΑ	1	2,9
Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙ	1	2,9
ΣΥΝΟΛΟ	34	100

Πηγή : Εμπορικό Επιμελητήριο Σερρών

Από το παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία τουριστικών επιχειρήσεων συγκεντρώνεται στη πόλη των Σερρών . Αυτό σημαίνει ότι το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού που διαμένει σε αγροτικές περιοχές έχει σχετικά δύσκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες τέτοιου είδους και είναι απαραίτητη η μετακίνηση τους προς τη πόλη των Σερρών ή προς τα άλλα λιγιστά σημεία του νομού για την άμεση εξυπηρέτηση του.

ΠΟΣΟΣΤΟ (%)

6.2 ΔΙΑΤΡΟΦΗ

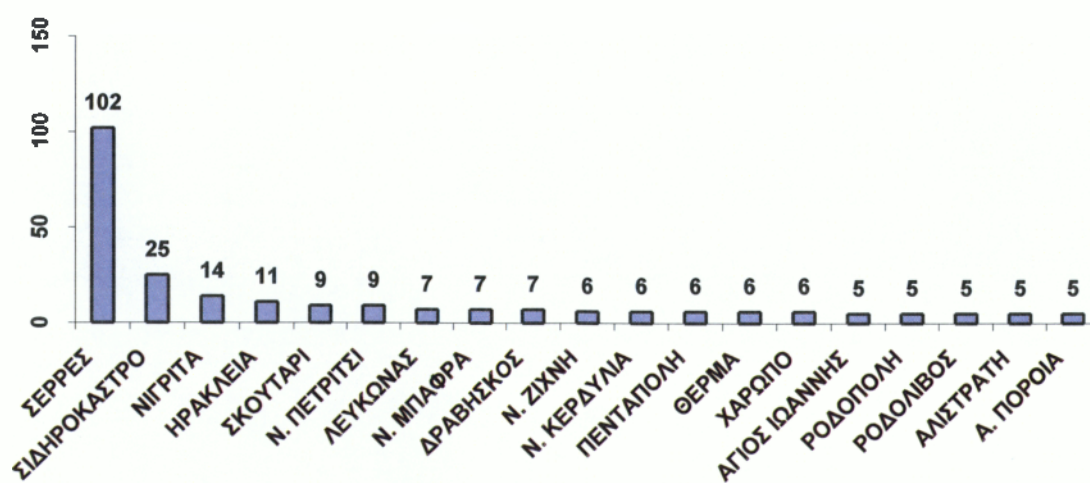
Στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ορισμένες περιοχές του νομού και ο αντίστοιχος αριθμός των καταστημάτων. Από τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός καταστημάτων διατροφής συγκεντρώνεται στη πόλη των Σερρών, ενώ ανάλογα με το πληθυσμό των άλλων περιοχών κατανέμεται και ο αντίστοιχος αριθμός επιχειρήσεων. Μερικά από τα προϊόντα για τα οποία φημίζεται η περιοχή είναι ο ακανές (σεραϊκό λουκούμι), η μπουγάτσα και η γυριστή σπανακόπιτα.

Πίνακας : Εστιατόρια , Ταβέρνες, Ουζερί κλπ

ΠΟΛΗ - ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΟΣ
ΣΕΡΡΕΣ	102
ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ	25
ΝΙΓΡΙΤΑ	14
ΗΡΑΚΛΕΙΑ	11
ΣΚΟΥΤΑΡΙ	9
Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙ	9
ΛΕΥΚΩΝΑΣ	7
Ν. ΜΠΑΦΡΑ	7
ΔΡΑΒΗΣΚΟΣ	7
Ν. ΖΙΧΝΗ	6
Ν. ΚΕΡΔΥΛΙΑ	6
ΠΕΝΤΑΠΟΛΗ	6
ΘΕΡΜΑ	6
ΧΑΡΩΠΟ	6
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	5
ΡΟΔΟΠΟΛΗ	5
ΡΟΔΟΛΙΒΟΣ	5
ΑΛΙΣΤΡΑΤΗ	5
Α. ΠΟΡΟΙΑ	5

Πηγή : Εμπορικό Επιμελητήριο Σερρών

ΠΛΗΘΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Πριν επιχειρηθεί οποιαδήποτε αναλυτική προσέγγιση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο καλείται να διαδραματίσει και το δικό του ρόλο ο νόμος Σερρών θα γίνει μια σύντομη αναφορά σε ορισμένες βασικές έννοιες που συνθέτουν το σύγχρονο τουριστικό σύστημα.

7.1 ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Σύμφωνα με τα κριτήρια της ΕΣΥΕ ύπαιθρος είναι οι περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται αγροτικές και ημιαστικές. Τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως αγροτικής, ημιαστικής, ή αστικής δεν εξαρτώνται από την πυκνότητα του πληθυσμού και την διασπορά του στο χώρο αλλά μόνο από το μέγεθος του. Έτσι χαρακτηρίζονται αγροτικές όσες περιοχές έχουν πληθυσμό μικρότερο από 2000 κατοίκους, ημιαστικές αυτές με πληθυσμό από 2000 ως 10000 κατοίκους και αστικές οι περιοχές με πληθυσμό μεγαλύτερο από 10000 κάτοικους.

Σύμφωνα με την EUROSTAT η εννοιολογική προσέγγιση της υπαίθρου γίνεται με βάση το βαθμό αστικοποίησης, ο οποίος εξαρτάται από την πληθυσμιακή πυκνότητα μιας περιοχής η οποία μπορεί να χαρακτηρίζεται πυκνοκατοικημένη, μέση ή αραιοκατοικημένη. Πυκνοκατοικημένες είναι οι περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν συγκροτήματα δήμων, ο καθένας από τους οποίους έχει πυκνότητα μεγαλύτερη από 500 κάτοικους / km² και πληθυσμό μεγαλύτερο από 50000 κάτοικους, μέσες είναι εκείνες που περιλαμβάνουν συγκροτήματα δήμων, ο καθένας από τους οποίους έχει πυκνότητα μεγαλύτερη από 100 κάτοικους ανά km² αραιοκατοικημένες όσες δεν ταξινομούνται ούτε στις πυκνοκατοικημένες ούτε στις ενδιάμεσες. Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό η ύπαιθρος καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα της χώρας.

7.2 ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Χαρακτηριστικά του μαζικού τουρισμού είναι η μεγάλη ανάπτυξη ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών συγκροτημάτων, η μετακίνηση μεγάλου αριθμού τουριστών, τα οργανωμένα τουριστικά γραφεία και πακέτα και η απρόσωπη σχέση στους τουρίστες και στους μόνιμους κατοίκους των χώρων υποδοχής.

Οι χώρες που ανέπτυξαν αυτή τη μορφή του τουρισμού είχαν σαν κύριο στόχο την ανεξέλεγκτη αύξηση των τουριστών την αύξηση της απασχόλησης και του εγχώριου εισοδήματος. Ο μαζικός τουρισμός προσανατολίστηκε κυρίως προς τις παραθαλάσσιες περιοχές, ενώ η πλειοψηφία των τουριστών αναζητά τον ήλιο, τη θάλασσα, την ζέστη και τις ψυχαγωγικές υπηρεσίες.

Δίνοντας έμφαση στην οικονομική μεγέθυνση κανείς δεν μπορούσε να αντιληφθεί τις αρνητικές συνέπειες της ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού. Η

εποχικότητα της τουριστικής ζήτησης έχει ως αποτέλεσμα την εγκατάλειψη μεγάλων εκτάσεων κατά τη διάρκεια του χειμώνα και την υποβάθμιση των υπόλοιπων οικονομικών κλάδων. Η απρόσωπη σχέση μεταξύ των τουριστών και των ντόπιων εμπόδισε τη διάδοση της κουλτούρας και των εθίμων διαφόρων λαών, ενώ το έντονο ενδιαφέρον των ξένων για την παραδοσιακή κουλτούρα οδήγησε στην εμπορευματοποίηση της.. Τέλος αυξήθηκαν σημαντικά οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την έντονη οικιστική ανάπτυξη, την παρέμβαση στους παραδοσιακούς και τους αρχαιολογικούς χώρους και τον υπερβολικό αριθμό επισκεπτών κατά τις περιόδους αιχμής, με μη αναστρέψιμες συνέπειες πολλές φορές σε πολλές περιοχές της χώρας μας .

7.3 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο εναλλακτικός τουρισμός ή ήπιος τουρισμός όπως αποκαλείται στην Ευρώπη, αφορά όλες εκείνες τις μορφές τουρισμού, που σέβονται πάνω απ' όλα τον άνθρωπο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής υποδοχής και έχουν ως στόχο την ποιοτική ανάπτυξη και λιγότερο την οικονομική ανάπτυξη. Η λειτουργία του στηρίζεται σε μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις ή σε ολιγομελείς συνεταιρισμούς, διευκολύνοντας έτσι την επαφή μεταξύ τουριστών με τους κατοίκους των περιοχών. Σέβονται και ενισχύουν την προστασία του περιβάλλοντος και βοηθούν στη διατήρηση των παραδόσεων και των εθίμων του τόπου. Μορφές εναλλακτικού τουρισμού αποτελούν ο οικοτουρισμός (οικολογικός, ορεινός, περιπατητικός), ο αγροτουρισμός, τουρισμός της περιπέτειας, θρησκευτικός τουρισμός, Ιαματικός τουρισμός κλπ.

Σημείωση : Ως μειονεκτικές περιοχές κρίνονται, α) όλες οι ορεινές περιοχές που χαρακτηρίζονται από σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και β) οι περιοχές που απειλούνται με εγκατάλειψη των χρήσεων της γης λόγω χαμηλής παραγωγικότητας, δυσχερούς καλλιέργειας, λόγω του μικρού πληθυσμού που εξαρτάται πρωταρχικά από τη γεωργική δραστηριότητα.

7.4 ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο όρος αγροτουρισμός σχετίζεται με όλες εκείνες τις τουριστικές δραστηριότητες που εξελίσσονται σε αγροτικές περιοχές, οι οποίες συνδέονται με κοινωνικές και παραδοσιακές αξίες που επιτρέπουν τόσο στους φιλοξενούμενους όσο και στους κατοίκους των περιοχών να μοιράζονται εμπειρίες. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται από ασχολούμενους κύρια στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα σε οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής μικρές μονάδες παροχής αγαθών, με σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας με προϊόντα τοπικής παραγωγής.

Βασικός στόχος του αγροτουρισμού είναι να δοθεί η δυνατότητα συμπληρωματικής απασχόλησης, κυρίως στα μέλη της αγροτικής οικογένειας για την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, ενώ κύρια δραστηριότητα παραμένει πάντα η ενασχόληση με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία.

7.5 ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Μια εναλλακτική μορφή τουρισμού είναι ο «ποιοτικός τουρισμός» που σημαίνει περιορισμένη αλλά ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη. Σκοπός του είναι η προσέλκυση μικρότερου αριθμού οικονομικά ευκατάστατων τουριστών που δαπανούν περισσότερα και μένουν για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα απ' ό,τι οι συνήθεις τουρίστες. Ο ποιοτικός τουρισμός μπορεί να περιορίσει την ανάπτυξη ξενοδοχείων και τουριστικών θέρετρων (που απαιτούν μεγάλο κόστος) σε μικρές τουριστικές μονάδες π.χ μικρά παραδοσιακά καταλύματα, χωριάτικα σπίτια κλπ. Αυτή η προσέγγιση του περιορισμένου τουρισμού μπορεί να προσελκύσει τουρίστες απ' όλες τις κοινωνικοοικονομικές ομάδες που θα σέβονται περιβάλλον και τον πολιτισμό του τόπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

8. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Η ανάλυση του ανταγωνισμού βασίζεται σε σύγκριση του τουριστικού συστήματος του νομού Σερρών και σε ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της Ευρώπης και της Ελλάδας.

8.1 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο νομός Σερρών μπορεί να θεωρηθεί απόλυτα ανταγωνιστικός όσον αφορά τους μη αναπαραγόμενους πόρους (φυσικό περιβάλλον, ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία κλπ.), τόσο σε σχέση μ' άλλες περιοχές της Ελλάδος όσο και σε σχέση με τις πλέον ανεπτυγμένες περιοχές της Ε.Ε. Κρίσιμοι παράγοντες που καθορίζουν την τουριστική ανάπτυξη και συνθέτουν το πεδίο του ανταγωνισμού είναι :

8.1.1 Υπηρεσίες υποδοχής – Καταλύματα

8.1.1.1 Αγροτουριστικό κατάλυμα

Πρόκειται για κατάλυμα που περιβάλλεται από αγρόκτημα, διαθέτει οικόσιτα ζώα, ενώ ο επισκέπτης πρέπει να έχει τη δυνατότητα ν' αγοράσει και να καταναλώσει παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα της περιοχής όπου φιλοξενείται. Επίσης μπορεί να συμμετέχει σ' ορισμένες τοπικές αγροτικές δραστηριότητες, καθώς και να γνωρίσει την τοπική πολιτιστική παράδοση.

Τα αγροτουριστικά καταλύματα ενδείκνυνται σε αγροτικές περιοχές όπως το μεγαλύτερο τμήμα του νομού Σερρών. Στη περίπτωση του αγροτουριστικού καταλύματος επιτυγχάνεται αξιόλογη παροχή τουριστικών υπηρεσιών, εφόσον το χρηματικό ποσό κατανέμεται στους κατοίκους της περιοχής. Έτσι αν θεωρηθεί ότι η παροχή τουριστικών υπηρεσιών από τους κάτοικους της περιφέρειας και των αγροτικών περιοχών προς τους κάτοικους των αστικών κέντρων, οδηγεί σε μια μεταφορά εισοδήματος από τον αστικό χώρο προς την περιφέρεια και τις αγροτικές περιοχές, τότε η ανάπτυξη μικρών τουριστικών εκμεταλλεύσεων (αγροτουριστικές, παραδοσιακά καταλύματα, κλπ) διασφαλίζει καλύτερα την δικαιότερη κατανομή αυτού του εισοδήματος στον τοπικό πληθυσμό απ' ότι μια μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα.

Εάν ένα κατάλυμα δεν πληρεί τις παραπάνω προϋποθέσεις, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αγροτουριστικό, ούτε η επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται να ονομαστεί αγροτουρισμός. Υπ' αυτή την έννοια στο νομό Σερρών δεν ασκείται αγροτουρισμός αλλά μια ενδιάμεση μορφή μαζικού και εναλλακτικού τουρισμού.

8.1.1.2. Παραδοσιακό κατάλυμα

Σύμφωνα με την ευρεία έννοια του όρου «παραδοσιακός», κάθε κτίσμα κατασκευασμένο σύμφωνα με τις τοπικές παραδοσιακές κατασκευαστικές μεθόδους και με τοπικά δομικά υλικά μπορεί να χαρακτηριστεί ως παραδοσιακό. Υπ' αυτή την έννοια τα περισσότερα κτίσματα (ειδικά τα παλαιότερα) της Σερραϊκής υπαίθρου μπορούν να χαρακτηριστούν παραδοσιακά. Ωστόσο σύμφωνα με προδιαγραφές που έχουν καθοριστεί από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ και το ΥΠ.ΠΟ, παραδοσιακά κτίσματα και οικισμοί αντίστοιχα, χαρακτηρίζονται όσα επιπλέον παρουσιάζουν και ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και αισθητικό ενδιαφέρον.

Παράμετροι που χαρακτηρίζουν το παραδοσιακό κατάλυμα είναι η παραδοσιακή κουζίνα (τοπικές παραδοσιακές συνταγές), η προσφορά τοπικών προϊόντων (προϊόντα που παράγονται στην περιοχή), η διακόσμηση εσωτερικού / εξωτερικού χώρου σύμφωνα με τις παραδοσιακές τοπικές συνήθειες της περιοχής, η ζεστή φιλοξενία, η συμμετοχή των επισκεπτών σε παραδοσιακά έθιμα και εκδηλώσεις κλπ.

8.1.1.3. Οικολογικό κατάλυμα

Οικολογικό είναι το κατάλυμα του οποίου τόσο τα πάγια στοιχεία όσο και η καθημερινή λειτουργία, υπάγονται σε αυστηρά καθορισμένα οικολογικά. Όσον αφορά το είδος αυτό προτείνεται η δημιουργία κήπου με βλάστηση της περιοχής, η ύπαρξη υπαίθριων χώρων με ήπιες δομικές παρεμβάσεις κλπ.

Ορισμένες προδιαγραφές του καταλύματος αυτού είναι

- ◆ Απαγορεύεται η χρήση πλαστικού
- ◆ Στο menu περιλαμβάνονται τοπικά προϊόντα εποχής, κατά προτίμηση βιολογικής προέλευσης.
- ◆ Όπου χρησιμοποιείται χαρτί αυτό είναι ανακυκλωμένο
- ◆ Εφαρμόζεται πρόγραμμα περιορισμού και ανακύκλωσης των απορριμμάτων
- ◆ Μετακίνηση με ποδήλατο η λεωφορείο κλπ.

Νομός Σερρών

Η υποδομή και οι παρεχόμενες υπηρεσίες διαμονής στο νομό Σερρών θεωρούνται ανεπαρκείς από πλευράς δυναμικότητας, ενώ ο αριθμός των τουριστικών καταλυμάτων δεν είναι ικανοποιητικός καθώς συγκεντρώνονται σε λιγοστές περιοχές τουριστικής έλξης. Η συντριπτική πλειοψηφία κατατάσσεται σε τύπου ξενοδοχεία, ενώ από πληροφορίες του Ε.Ο.Τ δεν προκύπτει η ύπαρξη καταλυμάτων τύπου ενοικιαζόμενων δωματίων, διαμερισμάτων, Camping, οικολογικών ξενοδοχείων, και αγροτουριστικών και παραδοσιακών ξενώνων.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω ο νομός Σερρών υστερεί τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά σε ξενοδοχειακά καταλύματα. Το συμπέρασμα αυτό αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα περιοχών με ανερχόμενη τουριστική ανάπτυξη.

Συγκρίνοντας τα επίπεδα ανάπτυξης του νομού Σερρών με εκείνα των περισσότερο ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών της Ελλάδας, και της Ε.Ε αποδεικνύεται σε πόσο αρχικό στάδιο βρίσκεται το τουριστικό σύστημα στο νομό Σερρών. Ο νομός Σερρών θα μπορούσε να μιμηθεί ανεπτυγμένες τουριστικά ηπειρωτικές περιοχές της Ε.Ε.

Η ανάπτυξη του τουρισμού δεν πρέπει να είναι ανεξέλεγκτη καθώς εμφανίζεται ο κίνδυνος της υπερεκμετάλλευσης των μη αναπαραγόμενων πόρων της περιοχής. Συχνά η διαδικασία αυτή οδηγεί στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος που είναι πηγή έλξης για τον τουρισμό. Ο τουρισμός είναι ίσως η μοναδική δραστηριότητα που υπερβολική εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος οδηγεί στην υποβάθμιση του. Το φαινόμενο παρατηρείται σε περιπτώσεις όπου οι άνθρωποι που έχουν επωφεληθεί τα μέγιστα από τους ιστορικούς χώρους, τη πολιτιστική κληρονομιά, και τους πλούσιους φυσικούς πόρους, αγνοούν ότι σ' ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, η ποιοτική υποβάθμιση θα οδηγήσει στην οικονομική κάμψη και τον κοινωνικό μαρασμό. Για την αποφυγή μιας τέτοιας κατάστασης κρίνεται απαραίτητο να τεθούν κάποια ανώτατα όρια στην τουριστική ανάπτυξη και να ληφθεί σοβαρά υπόψη η εμπειρία τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών.

Στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της Ε.Ε διαθέτουν όλους τους τύπους καταλυμάτων (ξενοδοχεία, πανσιόν, διαμερίσματα, ξενώνες, Camping, ενοικιαζόμενα δωμάτια, αγροτουριστικά καταλύματα, ορεινά καταφύγια, παραθεριστικές κατοικίες κλπ), ενώ εξασφαλίζεται η διασπορά τους σ' ολόκληρη την περιφέρεια

Μια σύγκριση στον τομέα των καταλυμάτων μεταξύ νομού Σερρών και τουριστικά ανεπτυγμένων περιοχών θα μπορούσε να αφορά τα εξής κριτήρια :

α) Τυπολογία καταλύματος

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Οι ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της Ε.Ε διαθέτουν πλήρη γκάμα όλων των τύπων καταλυμάτων ξενοδοχεία, πανσιόν, διαμερίσματα, ενοικιαζόμενα δωμάτια, αγροτουριστικά, Camping, καταφύγια, με συγκεκριμένες προδιαγραφές. Κάθε τύπος καταλύματος απευθύνεται σε συγκεκριμένη αγορά, ικανοποιεί συγκεκριμένες απαιτήσεις τουριστών παρέχοντας συγκεκριμένες υπηρεσίες σε συγκεκριμένη τιμή.

Νομός Σερρών : Στο νομό Σερρών όλα τα καταλύματα που εμφανίζονται στα επίσημα ενημερωτικά έντυπα (Ε.Ο.Τ, Νομαρχία, Δήμοι, κλπ) καθώς και στα επίσημα στατιστικά δελτία του Ε.Ο.Τ ομαδοποιούνται σε μια κατηγορία (ξενοδοχεία. Αυτή η έλλειψη διαχωρισμού δυσκολεύει την επιλογή καταλύματος και τόπου προορισμού και παραπλανά τους τουρίστες.

β) Ποιοτική κατάταξη καταλυμάτων (Αστέρια – Κατηγορίες)

Στα περισσότερα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζεται ένα σύστημα κατάταξης των καταλυμάτων με βάση κάποια ποιοτικά κριτήρια παρεχόμενων υπηρεσιών, τα νομαζόμενα αστέρια.

Στην Ελλάδα, επομένως και στο νομό Σερρών η ταξινόμηση γίνεται σε κατηγορίες Α, Β, Γ, Δ κλπ οι οποίες δίνουν ελάχιστες πληροφορίες πελάτη ως προς τη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο,

ξενοδοχεία κατώτερης κατηγορίας να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλότερης ποιότητας με αποτέλεσμα τη παραπλάνηση του τουριστικού κοινού.

Η ταξινόμηση με το σύστημα των αστεριών που εφαρμόζεται στις πλέον ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της Ευρώπης, εξασφαλίζει καλύτερη πληροφόρηση και αξιολόγηση ενός καταλύματος από τον πελάτη, καθώς κάθε αστέρι συνεπάγεται καθορισμένες υπηρεσίες.

γ) Τιμές

Νομός Σερρών : Σε κανένα τουριστικό έντυπο του νομού Σερρών δεν αναγράφονται οι τιμές των καταλυμάτων καθώς η παράμετρος αυτή είναι καθοριστική στην διαδικασία σχεδιασμού διακοπών. Με αυτό το τρόπο ο πελάτης δεν έχει την δυνατότητα πληροφόρησης ώστε να επιλέξει τον τόπο προορισμού διακοπών.

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Στην Ευρώπη όπου ο τουρίστας επιλέγει προορισμό και κατάλυμα για τα οποία έχει την καλύτερη πληροφόρηση, οι επιχειρήσεις δημοσιεύουν αναλυτικά τις τιμές για κάθε περίοδο καθώς και ειδικές προσφορές σε περιόδους χαμηλής τουριστικής κίνησης.

δ) Ανταγωνιστικότητα του καταλύματος

Ορισμένοι παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα ενός καταλύματος είναι :

δ.1) Χωροθέτηση

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Τα καταλύματα και ειδικά αυτά που εξυπηρετούν τον υπαίθριο τουρισμό βρίσκονται κοντά σε κατοικημένες περιοχές, αλλά όχι μέσα σ' αυτές. Αυτό εξασφαλίζει στον φιλοξενούμενο την ηρεμία (καθοριστικός παράγοντας επιλογής καταλύματος).

Νομός Σερρών : Στην πλειοψηφία τους τα ξενοδοχεία βρίσκονται εντός των κατοικημένων περιοχών με συνέπειες ηχορύπανση, πάρκιγκ κλπ. Το φαινόμενο αυτό είναι εντονότερο στην πόλη των Σερρών, ενώ στις μικρότερες πόλεις και χωριά όπου βρίσκονται καταλύματα η κατάσταση είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική.

δ.2) Φιλοξενία

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Ο παράγοντας ζεστή φιλοξενία είναι από τους κυριότερους για την προσέλκυση τουριστών ιδιαίτερα σε προορισμούς μη μαζικού τουρισμού. Στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της Ε.Ε το φιλόξενο και ζεστό οικογενειακό περιβάλλον προβάλλεται συστηματικά μέσω της διαφήμισης.

Νομός Σερρών : Ο επισκέπτης κερδίζει όταν βρεθεί σ' ένα περιβάλλον που θα τον κάνει να αισθανθεί σαν το σπίτι του. Η φιλοξενία είναι ίδιο γνώρισμα των Ελλήνων και επομένως και των Σερραίων. Στο συγκεκριμένο τομέα τα καταλύματα του νομού είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικά, όμως αυτό που απαιτείται, είναι η συνειδητοποίηση της σημασίας της ως μέσο προβολής προσέλκυσης τουριστών.

δ.3) Παραδοσιακή κουζίνα – τοπικά προϊόντα

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Η παραδοσιακή κουζίνα (συνταγές της περιοχής) και τα τοπικά προϊόντα αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο των υπηρεσιών που προσφέρει ένα κατάλυμα της ευρωπαϊκής υπαίθρου. Σε πολλές περιοχές η

προώθηση των παραδοσιακών τοπικών προϊόντων είναι υποχρεωτική και από σχετικούς κανονισμούς.

Νομός Σερρών : Η παραδοσιακή κουζίνα της Ελληνικής υπαίθρου θα μπορούσε ν' αποτελέσει βασικό στοιχείο έλξης κυρίως ξένων αλλά και Ελλήνων τουριστών από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Στο νομό Σερρών σε ορισμένα καταλύματα προωθούνται τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα. Είναι αναγκαίο να δοθεί μεγάλη βαρύτητα, καθώς ο επισκέπτης αναζητά έντονα το τοπικό στοιχείο που θα κάνει τη διαφορά .

δ.4) Ενασχόληση κατά τον ελεύθερο χρόνο

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Τα περισσότερα καταλύματα στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές προσφέρουν στους πελάτες τους υπηρεσίες απασχόλησης ελεύθερου χρόνου. Οργανώνονται εκδηλώσεις όπως πεζοπορίες, ποδήλατο βουνού, ιππασία, ψάρεμα, ski, snowboard κλπ. Επίσης γίνονται διάφορες εκδηλώσεις (ψυχαγωγικές βραδιές, ξεναγήσεις κατά την διάρκεια της ημέρας) που διοργανώνουν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες.

Νομός Σερρών : Στο νομό Σερρών παρόλο που το φυσικό του περιβάλλον επιτρέπει την άσκηση όλων των δραστηριοτήτων αθλητισμού, αυτές ασκούνται περιορισμένα από κάποιους συλλόγους.

δ.5) Υποδομή

Ο επισκέπτης αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην υποδομή και τις ανέσεις των καταλύματων. Στο νομό Σερρών τα περισσότερα ξενοδοχεία διαθέτουν, τηλεόραση στα δωμάτια και κλιματισμό, ενώ ελάχιστα έχουν ιατρείο, υδρομασάζ, αίθουσα ψυχαγωγίας, η τζάκι.

Στην Ευρώπη συναντάμε υπαίθρια καταλύματα που παρέχουν ανάλογα με τα αστέρια επιπλέον ανέσεις όπως πισίνα, σάουνα, μασάζ, πάρκιγκ κλπ.

δ.6) Προβολή

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Η προβολή των χώρων διαμονής αποτελεί το πιο αποτελεσματικό εργαλείο προσέλκυσης τουριστών στη περιοχή. Στις ανεπτυγμένες περιοχές, η πληροφορία διοχετεύεται με συστηματικό τρόπο. Τα μέσα προβολής παρέχουν όλες τις πληροφορίες στον ενδιαφερόμενο την τοποθεσία αλλά και το κατάλυμα που θα επιλέξει.

Νομός Σερρών : Στο νομό Σερρών η προσέλκυση πελατών στα περισσότερα ξενοδοχεία γίνεται κυρίως μέσω σύστασης παλαιότερων πελατών και λιγότερο μέσω των βασικών καναλιών διανομής του προϊόντος (ταξιδιωτικά γραφεία, διαφήμιση).

8.1.2 Παρεμβάσεις στις υποδομές

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Οι παρεμβάσεις αφορούν αναβάθμιση παραλίμνιων περιοχών, με αυξημένο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι κλπ), δημιουργία

τουριστικών μονοπατιών, χώρων στάθμευσης κοντά σε τοποθεσίες ισχυρής τουριστικής έλξης κλπ.

Νομός Σερρών : Ενδεικτικά θα προτείνουμε:

- ◆ Βελτίωση της παραλίμνιας ζώνης Κερκίνης (διαχείριση αποβλήτων, σηματοδότηση και διαμόρφωση για εξυπηρέτηση των φυσιολατρών, χώροι στάθμευσης, διάνοιξη μονοπατιών κλπ)
- ◆ Χαρτογράφηση, ανάκτηση ή και δημιουργία νέων τεχνητών ορειβατικών μονοπατιών στις ορεινές περιοχές του νομού.
- ◆ Χώροι στάσης και στάθμευσης κοντά στις δημοφιλέστερες τουριστικά περιοχές.

8.1.3 Διατροφή

Σημαντική είναι η βαρύτητα που αποδίδει ο επισκέπτης στην ποικιλία φαγητού.

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και η παραδοσιακή κουζίνα προβάλλονται έντονα.

Νομός Σερρών : Η προβολή της τοπικής παραδοσιακής κουζίνας δεν είναι ικανοποιητική. Δεν υπάρχουν τουριστικά έντυπα όπου να γίνονται απλές αναφορές σε τοπικές συνταγές και τοπικά προϊόντα. Έτσι ο τουρίστας δεν μπορεί να γνωρίσει ούτε τα προϊόντα ούτε και από πού θα τα προμηθευτεί.

Από το σύνολο των ξενοδοχείων του νομού που προσφέρει πρωινό, ελάχιστα είναι αυτά που προσφέρουν ημιδιατροφή, και στα γεύματα αυτά δεν υπάρχει καμία υποχρέωση να περιλαμβάνονται τοπικά προϊόντα (πατάτες, φρούτα, μέλι, μαρμελάδες, γλυκά, λουκάνικα, κλπ).

Σε ότι αφορά τα εστιατόρια και τις ταβέρνες της περιοχής, σε κάποιες απ' αυτές ο τουρίστας μπορεί να απολαύσει ορισμένες τοπικές παραδοσιακές γεύσεις καθώς δεν υπάρχει συστηματική προώθηση προϊόντων.

8.1.4 Συγκοινωνίες

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Το σύγχρονο οδικό δίκτυο και η οργάνωση των μέσων μαζικής μεταφοράς θα έπρεπε να αποτελούν παράδειγμα.

Νομός Σερρών : Σημαντικό πλεονέκτημα του νομού Σερρών αποτελεί η γειννίαση του με την περιοχή της Θεσσαλονίκης όπου συγκεντρώνεται μεγάλο ποσοστό του τουριστικού πληθυσμού στόχου. Επίσης καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει το τελωνείο Προμαχώνα, το οποίο αποτελεί τον βασικό δίαυλο επικοινωνίας της χώρας με τις χώρες της Ευρώπης. Το γεγονός ότι από την περιοχή διέρχεται μεγάλος αριθμός αλλοδαπών δεν πρέπει να περνά απαρατήρητο, καθώς θα μπορούσαν να αποτελούν εν δυνάμει τουρίστες.

8.1.5 Υγεία

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της Ε.Ε δίνεται μεγάλη βαρύτητα στην ενημέρωση των τουριστών για τις υπηρεσίες υγείας που της περιοχής. Υπάρχουν έντυπα όπου αναγράφεται η απόσταση του καταλύματος από το κέντρο υγείας της περιοχής. Με αυτό το τρόπο αυτό δημιουργείται ένα αίσθημα ασφαλείας στους επισκέπτες, ειδικά σε αυτούς που ανήκουν στην τρίτη .

Νομός Σερρών : Ο νομός Σερρών διαθέτει πυκνό δίκτυο νοσηλευτικών ιδρυμάτων, ενώ οι υπηρεσίες υγείας είναι σε πολύ καλό επίπεδο. Αυτό που λείπει είναι ένα σύστημα ενημέρωσης των τουριστών ώστε να γνωρίζουν που και πως θα εξυπηρετηθούν όταν χρειαστούν.

8.1.6 Ασφάλεια – Ασφαλιστική κάλυψη

Η ασφαλιστική κάλυψη σε περίπτωση πιθανότητας ατυχήματος πρέπει να ενδιαφέρει τους ιδιοκτήτες καταλυμάτων αλλά και κάθε επιχείρηση η οποία οργανώνει εκδρομές οι οποίες περιέχουν κάποιο ποσοστό κινδύνου.

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Στο κόστος του τουριστικού πακέτου που περιλαμβάνεται και ασφαλιστική κάλυψη των συμμετεχόντων.

Νομός Σερρών : Στον συγκεκριμένο τομέα ο νομός εμφανίζεται αρκετά ανταγωνιστικός, καθώς οι επιχειρήσεις οι οποίες διοργανώνουν δραστηριότητες στη φύση που ενέχουν κάποιο κίνδυνο παρέχουν ασφαλιστική κάλυψη σε περίπτωση ατυχήματος.

8.1.7 Έντυπα / ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης – Τουριστική προβολή

Η πληροφόρηση – προβολή είναι ίσως η πιο σημαντική παράμετρος για τη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Η εικόνα είναι ικανή να δημιουργήσει το ερέθισμα στον τουρίστα, ώστε να επιλέξει ως προορισμό τη συγκεκριμένη περιοχή.

Τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές : Ο πελάτης επιθυμεί να έχει όσο το δυνατό καλύτερη πληροφόρηση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και το κόστος Όσον αφορά τους αναπαραγόμενους και μη πόρους, η πληροφόρηση γίνεται με φυλλάδια που διατίθενται δωρεάν μέσω των τουριστικών γραφείων.

Στα έντυπα περιέχονται όλες οι πληροφορίες για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τα το κατάλυμα, οι χιλιομετρικές αποστάσεις από το πιο κοντινό ιατρείο / φαρμακείο / σιδηροδρομικό σταθμό / Κ.Τ.Ε.Λ / αστικές υπηρεσίες κλπ.

Νομός Σερρών : Έντυπα και χάρτες για τουριστικούς σκοπούς εκδίδονται από τους αρμόδιους φορείς ωστόσο όμως παρατηρούνται δυο βασικές αδυναμίες : 1) Τα έντυπα που κυκλοφορούν δεν φτάνουν εύκολα στα χέρια του πληθυσμού 2) Τα έντυπα στη μορφή που κυκλοφορούν δεν παρέχουν λεπτομερή πληροφόρηση σύμφωνα με τις απαιτήσεις του σύγχρονου Έλληνα και ξένου τουρίστα.

Ένας τομέας ο οποίος δεν έχει δοθεί προβλεπθεί ανάλογα είναι ο πολιτιστικός τουρισμός που σχετίζεται με πολιτιστικές εκδηλώσεις (γιορτές, έθιμα, πανηγύρια, συναυλίες κλπ) που γίνονται κατά τη διάρκεια του έτους στο νόμο. Με τη κατάλληλη προβολή οι εκδηλώσεις αυτές θα μπορούσαν ν' αποτελέσουν ισχυρό πόλο έλξης Ελλήνων και αλλοδαπών επισκεπτών. Η προβολή και η διαφήμιση αυτών των εκδηλώσεων περιορίζεται συνήθως στα γεωγραφικά όρια του νομού με αποτέλεσμα οι αποδέκτες να είναι κυρίως ο οι κάτοικοι της περιοχής ή επισκέπτες που τυγχάνει να βρίσκονται στην περιοχή κατά τη περίοδο της εκδήλωσης.

8.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

- ✓ Ο νομός Σερρών προτείνεται για εναλλακτικό τουρισμό και κυρίως για ποιοτικό τουρισμό αγροτουρισμό, θρησκευτικό και ιαματικό τουρισμό. Η σημερινή μορφή του προσδίδει χαρακτηριστικά μαζικού και εναλλακτικού τουρισμού.
- ✓ Η ξενοδοχειακή υποδομή του νομού, υστερεί σε σχέση με τις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, ενώ εμφανίζονται πάρα πολλά προβλήματα ώστε να αναβαθμιστεί το υπάρχον τουριστικό σύστημα.
- ✓ Η τουριστική ανάπτυξη του νομού είναι αρκετά χαμηλή. Θα πρέπει να γίνει κάθε προσπάθεια μίμησης με ανεπτυγμένες χώρες της Ε.Ε ώστε να γίνει αναβάθμιση του τουριστικού συστήματος..
- ✓ Θα πρέπει να υπάρχει διαφήμιση και σωστή οργάνωση των πολιτιστικών και παραδοσιακών εκδηλώσεων ώστε να αυξηθεί η τουριστική κίνηση της περιοχής και να εφαρμοστούν καινοτόμες ιδέες για την επιμήκυνση της διάρκειας παραμονής του τουρίστα.
- ✓ Η ανάπτυξη των ανεπτυγμένων περιοχών, βασίζεται στην οργάνωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών (πολιτιστικές εκδηλώσεις, σπορ, συνέδρια, εμπορικές εκθέσεις, καταλύματα, υπηρεσίες διατροφής, μεταφορές κλπ) και λιγότερο στο φυσικό περιβάλλον. Σύμφωνα μ' αυτό το μοντέλο ο νόμος Σερρών εμφανίζει υστέρηση σε αρκετές από αυτές τις υπηρεσίες
- ✓ Η τουριστική προβολή αποτελεί τον καθοριστικότερο παράγοντα για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.
- ✓ Ο νομός Σερρών εμφανίζεται ανταγωνιστικός σε μη αναπαραγόμενους πόρους (φυσικό περιβάλλον, γεωθερμία), και σε ορισμένες υποδομές όπως οδικό δίκτυο. Τα πλεονεκτήματα αυτά πρέπει ν' αξιοποιηθούν στο μεγαλύτερο βαθμό.

8.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων προβολής και marketing
- Η ευαισθητοποίηση περισσότερων ατόμων υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους (εθνικοί δρυμοί, προστατευόμενες περιοχές, βιότοποι, ορεινοί όγκοι κλπ), οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί.
- Να γίνει αναγνώριση των αναγκών των τουριστών και κατάρτιση των στελεχών του τουριστικού κλάδου.
- Θα πρέπει να υπάρξει μια συστηματική οργάνωση των υπηρεσιών για λόγους υγείας (φυσιοθεραπεία, Ιαματικά λουτρά) οι οποίες παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον.
- Βελτίωση οδικού δικτύου ώστε οι επισκέπτες των περιοχών να έχουν εύκολη πρόσβαση και μείωση χρονικού διαστήματος. Η απόσταση από τη πόλη της Θεσσαλονίκης αποτελεί ουσιαστικό πλεονέκτημα διοχέτευσης τουριστών.
- Ο νέος καταναλωτής αναζητά διακοπές ενεργητικού χαρακτήρα. Θα πρέπει να δίνεται οι δυνατότητα στους επισκέπτες να συμμετέχουν ενεργά στις καθημερινές δραστηριότητες.
- Ανάπτυξη μορφών τουρισμού όπως ο οικοτουρισμός / οικολογικός τουρισμός, αγροτικός τουρισμός, παραγωγή και προώθηση οικολογικών παραδοσιακών προϊόντων κλπ. σε περιοχές που η πηγή εισοδήματος από το πρωτογενή τομέα καθίσταται αδύνατη.
- Προβολή στα παραδοσιακά προϊόντα, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα της Ελληνικής υπαίθρου για το λόγο ότι οι επισκέπτες των μεγάλων αστικών κέντρων έχουν νοσταλγήσει το παραδοσιακό τρόπο ζωής.
- ✓ Η αναβάθμιση του τελωνείου Προμαχώνα η οποία θα ενισχύσει τους επισκέπτες από τη γειτονική χώρα και από άλλες περιοχές που χρησιμοποιούν αυτή τη δίοδο διέλευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

9. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT (ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<p>ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη πολλών περιοχών φυσικού ομορφιάς με σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. • Οι ορεινοί όγκοι που περιβάλλουν το νομό. • Σημαντικοί υγρότοποι διεθνούς σημασίας. Υδροβιότοπος λίμνης Κερκίνης. • Πλούσιο υδάτινο δυναμικό • Υπάρχουν πολλά γεωθερμικά πεδία. 	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένες δυνατότητες εξυπηρέτησης επισκεπτών με εξειδικευμένες απαιτήσεις (Οικολογικός τουρισμός, οικοτουρισμός κλπ) • Έλλειψη υποδομών (Ορεινοί δρόμοι, περιπατητικά μονοπάτια, χώροι στάθμευσης σε περιοχές φυσικού κάλους,) για τη διευκόλυνση του επισκέπτη και τη προστασία του περιβάλλοντος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση των περιοχών φυσικού κάλους με την ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων. • Ανάπτυξη του Υδροβιότοπου της Κερκίνης λόγω της μοναδικής θέσης για την προσέλκυση τουριστών 	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλη συγκέντρωση τουριστικού ρεύματος σε λίγες περιοχές ιδιαίτερης ομορφιάς. • Αδυναμία έλεγχου των τουριστών κατά τη διακίνηση τους στο φυσικό περιβάλλον. • Ανεξέλεγκτη διαχείριση των απορριμμάτων.

<p>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά ανεπτυγμένος ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας (Γεωργία – Κτηνοτροφία) • Αυξημένη παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων υψηλής ποιότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχει συστηματική προβολή των τοπικών προϊόντων. • Δεν υπάρχουν σήματα πιστοποίησης των τοπικών προϊόντων . 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη του Αγροτουρισμού • Παραγωγή πιστοποιημένων παραδοσιακών προϊόντων που θα προσελκύσουν ποιοτικός τουρισμός). 	<p>ΑΠΕΙΛΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη των απαιτούμενων κεφαλαίων για την εφαρμογή καινοτόμων ιδεών
--	--	--	--

<p>ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση πολλών πολιτιστικών εκδηλώσεων (Συναυλίες, εκθέσεις, κλπ) • Εξαιρετική παραδοσιακή κουζίνα και παραδοσιακές συνταγές. • Αρχαιολογικός χώροι, Μουσεία παραδοσιακοί οικισμοί. • Μοναστηριακός πλούτος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη κονδυλίων για την προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (παραδοσιακά κτίρια) • Έλλιπη προβολή των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και της πολιτιστικής κληρονομιάς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση των παραδοσιακών κτισμάτων για αύξηση της τουριστικής κίνησης. • Αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την περιοχή διάμεσου της προβολής των πολιτιστικών εκδηλώσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόχειρος σχεδιασμός προβολής της πολιτιστικής παράδοσης και των τοπικών προϊόντων και της παραδοσιακής κουζίνας. • Διαχρονική ή φθορά των παραδοσιακών κτισμάτων
---	--	--	--

<p>ΥΠΟΔΟΜΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γεωγραφική θέση του νομού, καθώς αποτελεί την πύλη της χώρας προς τις χώρες της Ευρώπης • Σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Αλεξανδρούπολης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχει αεροπορική συγκοινωνίας • Ανεξέλεγκτη κατάσταση στη διαχείριση των απορριμμάτων • Δεν υπάρχει οργανωμένη προβολή της τουριστικής προσφοράς του νομού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της περιοχής για την αύξηση τουριστών από τους αλλοδαπούς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν υπάρχει συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, στα πλαίσια προώθησης των τοπικών προϊόντων.
--	---	--	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

10. ΙΕΡΑΡΧΙΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΕΡΡΩΝ

Για την τουριστική ανάπτυξη του νομού κρίνεται αναγκαία η θέσπιση προτεραιοτήτων για :

1. την ανάπτυξη εξειδικευμένων μορφών τουρισμού για την προσέλκυση επισκεπτών στο νομό αξιοποιώντας τους μη αναπαραγόμενους πόρους, τη σύνδεση αυτών με τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας και την εφαρμογή καινοτόμων ιδεών.
2. για την αναβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών για να υπάρξει στροφή προς την ποιότητα, ώστε να αναβαθμιστεί το υπάρχον τουριστικό σύστημα και ανάδειξη και προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος.
3. κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στο τουριστικό σύστημα.
4. η δημιουργία ξεχωριστής τουριστικής εικόνας του νομού και η συστηματική προώθηση και προβολή αυτής.

10.1 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Χάραξη περιπατητικών μονοπατιών – διαδρομών στο όρος Μαυροβούνι και στο δυτικό τμήμα του Μπέλλες.

Πρόκειται για διαμόρφωση των περιπατηκών μονοπατιών, θα τοποθετηθούν πινακίδες με οδηγίες για τις διαδρομές, θα γίνει σήμανση και θα προβλεφθούν χώροι στάθμευσης των οχημάτων και θέσεις ξεκούρασης των επισκεπτών.

Κόστος : Θα προσδιοριστεί μετά από την εκπόνηση της μελέτης.

Φορέας υλοποίησης : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών.

Πηγή χρηματοδότησης : ΟΠΑΑΧ

Κατασκευή μονοπατιών στην περιοχή που ορίζεται από τον οδικό άξονα Σιδηροκάστρου – Προμαχώνα, του Λαϊλιά και του όρους Όρβηλος και σύνδεση τους με τις ορεινές διαδρομές της περιοχής.

Κόστος : Θα προσδιοριστεί μετά από εκπόνηση της μελέτης.

Φορέας υλοποίησης ενέργειας : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών.

Πηγή χρηματοδότησης : Leader +

Σήμανση και ανάδειξη τουριστικών διαδρομών στη χαμηλή ζώνη του ορεινού όγκου Παγγαίου.

Στην περιοχή υπάρχουν δύο διαδρομές :
Συμβολή – Σπήλαιο Αλιστράτης
Πρώτη - Καταφύγιο Πρώτης - Δάσος Παγγαίου.

Η σήμανση θα γίνει ώστε οι διαδρομές ν' αναδειχτούν και να γνωριστούν από το τουριστικό κοινό. Θα πρέπει να γίνει σήμανση, να κατασκευαστούν χώροι στάσης και ανάπαυσης των τουριστών, καθώς και επιλογή χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων

Κόστος : Θα προσδιοριστεί μετά από την εκπόνηση της παρούσας μελέτης.
Φορέας υλοποίησης : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών.
Πηγή χρηματοδότησης : ΟΠΑΑΧ

Αναβάθμιση του Σκοπευτηρίου πήλινου δίσκου Καλών δέντρων σε σκοπευτήριο Ολυμπιακών προδιαγραφών

Σήμερα λειτουργούν μόνο δύο σκοπευτήρια πήλινου δίσκου που πληρούν τις Ολυμπιακές προδιαγραφές (Αθήνα και Κρήτη). Η αναβάθμιση του σκοπευτηρίου καλών δέντρων θα το καταστήσει ένα από τα τρία πανελλαδικά στο οποίο θα μπορούν να διεξάγονται αγώνες πανελληνίου πρωταθλήματος με αποτέλεσμα την εισροή μεγάλου αριθμού αθλητών και επισκεπτών.

Κόστος : 290.000 ΕΥΡΩ
Φορέας υλοποίησης : Δήμος Λευκώνα
Πηγή χρηματοδότησης : Ίδιοι ποροι

Κατασκευή πρότυπου θερμιαστικού κέντρου αποκατάστασης και αναψυχής Θερμών Νιγρίτας

Το έργο αφορά την δημιουργία θερμιαστικού κέντρου με σύγχρονες υποδομές το οποίο θα λειτουργήσει ως κέντρο παροχής υψηλού επιπέδου υπηρεσιών αναψυχής και θεραπείας.

Κόστος : 8.804.110 ΕΥΡΩ
Φορέας υλοποίησης : ΕΟΤ – Δήμος Νιγρίτας.
Πηγή χρηματοδότησης : Γ' ΚΠΣ.

Διαμόρφωση 2 θέσεων παρατήρησης της άγριας ζωής στον υδροβιότοπο της Λίμνης Κερκίνης.

Ως πρώτη θέση επιλέγεται το λιμανάκι της Κερκίνης όπου υπάρχει κατάλληλη υποδομή για την εγκατάσταση ενός τηλεσκοπίου για τη παρατήρηση των πουλιών.

Κόστος : 6.000 ΕΥΡΩ

Φορέας υλοποίησης : Σύνδεσμος προστασίας και ανάδειξης περιοχής Λίμνης Κερκίνης – Δήμος Κερκίνης.

Πηγή Χρηματοδότησης : Ίδιοι πόροι του Δήμου

Ως δεύτερη θέση προτείνεται ένα σημείο επάνω στο Ανατολικό ανάχωμα της Λίμνης. Από τη θέση αυτή υπάρχει εξαιρετική θέα, ενώ αποτελεί σημείο διέλευσης εκατοντάδων πουλιών.

Κόστος : 5000 Ευρώ

Φορέας υλοποίησης : Δήμος Ηράκλειας

Πηγή χρηματοδότησης : ΟΠΑΑΧ Κερκίνης

Ορισμός μιας ιστορικής διαδρομής Αμφίπολη – Κερδύλλια – Εμμ. Παπάς – Σέρρες - Βυρώνεια – Ρούπελ.

Σε κάθε σταθμό της διαδρομής προτείνεται μια σύντομη αναφορά στην ιστορία των περιοχών αυτών καθώς και γνωριμία του επισκέπτη με τη τοπική κοινωνία.

Κόστος : 6.000 ΕΥΡΩ

Πηγή χρηματοδότησης : Leader

Φορέας υλοποίησης : Δήμοι των οποίων διέρχεται η διαδρομή, Ν.Α. Σερρών

Διασύνδεση πολιτιστικών εκδηλώσεων στο χώρο και στο χρόνο η οποία απευθύνεται σε συγκεκριμένες ομάδες.

Είναι γνωστό ότι κάθε χρόνο στο νομό Σερρών λαμβάνουν χώρα εκδηλώσεις και γεγονότα τα οποία όμως προβάλλονται τοπικά ενώ δε γίνεται συστηματική διαφήμιση αυτών

Κόστος Ενέργειας : 10.000 Ευρώ

Φορέας υλοποίησης : ΝΑΣ

Πηγή Χρηματοδότησης : ΝΑΣ

10.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΙΔΕΩΝ

Προτείνεται η εφαρμογή ενός συμφώνου συνεργασίας μεταξύ ξενοδόχων, εστιατόρων και τοπικών παραγωγών για την τροφοδότηση των ξενοδόχων με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα (τυροκομικά, κρέας, λάδι, μέλι, κρασί, κλπ.) με ώστε να προωθηθούν τα προϊόντα της περιοχής.

Φορέας Υλοποίησης : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών.

Κόστος : 25.000 ΕΥΡΩ.

Πηγή Χρηματοδότησης : Leader.

Καθιέρωση χαρακτηριστικών προϊόντων του νομού (ακανές, σεραϊκό τουλουμπάκι, φασόλια) ώστε να επιτευχθεί η προβολή του.

Δημιουργία πρότυπων αγροκτημάτων αγροτουρισμού με συμμετοχή των επισκεπτών στις αγροτικές δραστηριότητες.

Πρόκειται για τη δημιουργία μιας σύγχρονης φάρμας με παραδοσιακό κατάλυμα και υποδομές, όπου θα επιτρέπουν στον τουρίστα να γνωρίσει από κοντά τα ζώα και τη φύση συμμετέχοντας στην παραγωγική διαδικασία.

Προϋπολογισμός : 400.000 Ευρώ

Φορείς υλοποίησης : ιδιώτες

Χρηματοδότηση : Ολοκληρωμένα προγράμματα, LEADER

Κατασκευή Μουσείου εικονικής πραγματικότητας – περιήγησης στην ιστορική περιοχή του ΡΟΥΠΕΛ.

Η συγκεκριμένη ενέργεια στοχεύει το κοινό να γνωρίσει με τρόπο ζωντανό τα γεγονότα των οχυρών και την συμβολή τους στην ιστορία.

Προϋπολογισμός ενέργειας : 2.000.000 ΕΥΡΩ

Φορέας Υλοποίησης : Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών

Χρηματοδότηση : Γ'Κ.Π.Σ

10.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ίδρυση – δημιουργία νέων καταλυμάτων σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές

Για την τουριστική περιοχή (Παγγαίο – Αλιστράτη) η δημιουργία 400 κλινών μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.

1. Για την τουριστική περιοχή (πόλη Σερρών – προάστια) : η δημιουργία 300 κλινών μέσω προγράμματος «Τουρισμός» του Γ' ΚΠΣ.
2. Για την τουριστική περιοχή (ορεινοί όγκοι Μενοικίου - Λαϊλιά – Αγκίστρου) η δημιουργία 550 κλινών μέσω του Γ' Κ.Π.Σ και του σκέλους «Ενισχύσεις σε

ορεινές περιοχές» του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

3. Για την τουριστική περιοχή (Κερκίνη – Μπέλες) η δημιουργία 750 μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.

Οι προδιαγραφές αφορούν κατασκευή του κτίσματος και αρμονία με το περιβάλλον, χώρους στάθμευσης, ανέσεις όπως σαλόνι, έπιπλα, καθαριότητα του χώρου, ικανοποιητικός φωτισμός, τηλέφωνο, ζεστό νερό, εξαερισμός κλπ

Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των καταλυμάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Η αναβάθμιση μπορεί να περιλαμβάνει διακόσμηση χώρων ανάλογα με τη περιοχή που βρίσκεται το κατάλυμα, ανέσεις δωματίων ώστε να υπάρχει άνετη διαμονή, το πρωινό να περιλαμβάνει προϊόντα της περιοχής να υπάρχει χώρος παρκινγκ σε κάθε δωμάτιο, δημιουργία κήπου με φυτά της περιοχής και πολύ καλή θέα.

Κόστος : 700.000 Ευρώ

Φορείς Υλοποίησης : Ιδιώτες

Πηγή χρηματοδότησης : Leader

Βελτίωση των αστικών και των υπεραστικών συγκοινωνιών με έμφαση σε περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος.

Με το έργο αυτό θα βελτιωθεί η ποιότητα των δημοσίων συγκοινωνιών του νομού και θα εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε όλα τα σημεία τουριστικής έλξης των επισκεπτών που δεν διαθέτουν αυτοκίνητο.

Κόστος Μελέτης : 60.000 Ευρώ

Φορέας Υλοποίησης: Ν.Α.Σ. σε συνεργασία με το ΚΤΕΛ Ν. Σερρών

Πηγή Χρηματοδότησης : ΝΑΣ, ΚΤΕΛ

Βελτίωση τοπικού οδικού δικτύου

- α) Βελτίωση του οδικού δικτύου Σερρών-Λαϊλιά
- β) Δημιουργία οδικού δικτύου για την σύνδεση του Λαϊλιά με το Αχλαδοχώρι.
- γ) Βελτίωση του οδικού δικτύου Αχλαδοχωρίου – Αγκίστρου.
- δ) Βελτίωση του οδικού δικτύου Αχλαδοχωρίου – Σιδηροκάστρου.

Η ανάδειξη και προστασία των οικισμών τουριστικού ενδιαφέροντος

- 1. Κατασκευή των παραδοσιακών κτιρίων
- 2. Διαμόρφωση ή ανάπλαση πλατειών-Μικρά έργα στους οικισμούς (παιδικές

χαρές, χώροι αναψυχής κ.λ.π.).

3. Η καθαριότητα δημόσιων χώρων (δρόμων, πεζοδρομίων, χώρων αναψυχής)

4. Την προστασία τοπίων και την αποκατάσταση τους από την ανεξέλεγκτη ρίψη σκουπιδιών

5. Εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων.

6. Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη του ορεινού και θαλάσσιου φυσικού δυναμικού.

- Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου στο λιμάνι της Αμφίπολης.
- Αναβάθμιση του χιονοδρομικού κέντρου του Λαλιά.

10.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η κατάρτιση του τουριστικού δυναμικού και η ευαισθητοποίηση των κατοίκων σε θέματα περιβάλλοντος

- α) Κατάρτιση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα.
- β) Υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων τουριστικής εκπαίδευσης σε συγκεκριμένες ειδικότητες (π.χ. οικοξεναγοί, οργανωτές εκδηλώσεων κ.λ.π.)
- γ) Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού.

Πηγή χρηματοδότησης : ΤΕΔΚ

Προϋπολογισμός: 1.000.000 Ευρώ

Φορείς υλοποίησης : Αρμόδιοι Φορείς Κατάρτισης (ΚΕΚ, ΙΕΚ)

10.5 ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Εφαρμογή μιας πολιτικής προώθησης του τουριστικού προϊόντος.

Η πολιτική αυτή θα πρέπει να έχει ως πρότυπο τη χρήση εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως του οικοτουρισμού, του αγροτουρισμού, Θρησκευτικού τουρισμού και του ορεινού τουρισμού λόγω των πλούσιων μη αναπαραγόμενων πόρων του νομού.

Για την τουριστική διαφήμιση μπορούν να χρησιμοποιηθούν

α) Ταξιδιωτικοί κατάλογοι που θα διανέμονται στους τόπους προέλευσης τουριστών στους οποίους θα παρέχονται πληροφορίες(κείμενα και εικόνες) για τα καταλύματα, τις προσφερόμενες δραστηριότητες, τα δρομολόγια κλπ.

β) Προσπέκτους και διαφημιστικά έντυπα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες τουρισμού στον νομό τα οποία θα αποστέλλονται σε γραφεία και tour operators.

γ) Διαφημιστικά spot σε μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο).

Δημιουργία περιπτέρου τουριστικής πληροφόρησης στην πόλη των Σερρών με στόχο την ενημέρωση των επισκεπτών της πόλης των Σερρών για τις τουριστικές δραστηριότητες που προσφέρονται στο νομό.

ο επισκέπτης θα μπορεί να πληροφορείται :

- για τα δωμάτια των ξενοδοχείων σ' ολόκληρο το νομό
- για τα ωράρια λειτουργίας σημείων ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, μοναστήρια κ.λ.π.)
- για τα πολιτιστικά γεγονότα και εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα κατά την τρέχουσα περίοδο σ' ολόκληρο το νομό
- για τους σημαντικότερους τόπους τουριστικής έλξης
- για τις εναλλακτικές δραστηριότητες απασχόλησης των τουριστών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους

Προϋπολογισμός : 10.000 Ευρώ

Φορέας υλοποίησης : Δήμος Σερρών

Πηγή χρηματοδότησης : Ίδιοι Πόροι

Δημιουργία θέσεων προβολής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων ώστε να προβάλλονται τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά τους.

Κάθε έκθεση τοπικών προϊόντων θα πρέπει να περιλαμβάνει :

- Παραδοσιακά προϊόντα υψηλής ποιότητας
- Συσκευασίες φιλικές στο περιβάλλον
- Έντυπα με τα σημεία πώλησης των τοπικών προϊόντων και τον τρόπο παρασκευής τους

Προϋπολογισμός : 120.000 Ευρώ

Φορείς υλοποίησης : Συνεταιρισμοί, ιδιώτες

Πηγή χρηματοδότησης : Leader

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11°

11. ΕΡΓΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ
Γ' Κ Π Σ (2 0 0 2 - 2 0 0 7)

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕΡΡΩΝ

Τίτλος Έργου	Αρχικός Προϋπ/σμός	Νέος Προϋπ/σμός
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3.375.000	
Διευθέτηση χειμάρρων και αντιπλημμυρική προστασία ευρύτερης περιοχής Ν. Σερρών	580.000	
Διευθέτηση χειμάρρων Σησαμιάς – Βέργης και Νικόκλειας Ν. Σερρών	500.000	
Διευθέτηση χειμάρρων Καμενικίων και Αγίας Βαρβάρας Ν. Σερρών	1.000.000	
Διευθέτηση χειμάρρων Ανατολ. και Δυτικού Γαζώρου – Θολού για την αντιπλημμυρική προστασία του 5 ^{ου} αρθ. δικτύου πεδιάδος Ν.Σερρών	570.000	
Διευθέτηση χειμάρρων Καστριου και συγκροτήματος Ανατολικού και Δυτικού Χριστός Ν. Σερρών	465.000	
	ΔΗΜΟΙ	
Προστασία - ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος στο Λαϊλιά. (Ο.Τ.Α. α' βαθμού)	600.000	
Κατασκευή αγωγού μεταφοράς λυμάτων - αντλιοστασίων Δ.Δ.Χριστός-Λευκώνα-βιολογικός Δ.Ε.Υ.Α.Σ.	700.000	
Εξυγίανση & αποκατάσταση υφιστάμενων χώρων διάθεσης απορριμμάτων των Δήμων Εμμ. Παπά, Βισαλτίας, Κορμίστας, Σκοτούσσας.	590.000	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	5.005.000	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΣΥΜΠΛ ΜΕΤΑΦΟΡ. ΔΙΚΤΥΟΥ	17.315.000	

Γέφυρα Αμμουδιάς	547.000	465.601
Βελτίωση οδικού άξονα Σερρών – Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου	1.190.000	750.542
Βελτίωση οδικού άξονα Νέας Πέτρας – Δραβήσκου και κατασκευή γέφυρας Αγγίτη	2.465.200	2.238.690
Βελτίωση Γ.Χ. και βατότητας Ο.Α. Σερρών – Νεοχωρίου – Παραλιμνίου – Πεθελινού – Μαυροθάλασσας & χωροθέτηση γέφυρας Στρυμόνα	4.314.000	5.450.000
Βελτίωση οδικού άξονα Ο.Α. Σ.Σ. Αγγίστας – Μυρίνης – Ροδολίβους	2.567.900	2.370.000
Βελτίωση Ο.Α. Ζευγολατιού – Λιθοτόπου – Ηράκλειας – Καμαρωτού	3.914.900	3.914.900
Βελτίωση οδικού άξονα Ν. τυρολόης - Προβατά – Άνω Μητρουσίου Ν. Σερρών.	3.058.000	4.040.000
Κατασκευή δύο γεφυρών και βελτίωση οδικού άξονα Σιδηροκάστρου – Φαιάς Πέτρας	2.148.300	2.148.300
Βελτίωση Ο.Α. Νιγρίτας – Τερπνής - Αμπέλων – Στρυμονικού	2.347.800	2.347.800
Βελτίωση Γεωμετρικών Χαρακτηριστικών και βατότητας Ο.Α. Λευκότοπου - Μαυροθάλασσας – Ευκαρπίας	1.760.900	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	24.314.000	23.725.832
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝ. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1.170.000	
Εκσυγχρονισμός και ανακαίνιση του οικοτροφείου Σιδηροκάστρου	293.500	293.500
Κατασκευή 3 ^{ου} Δ.Π.Σ. Σερρών (περιοχή 40 μαρτύρων).	440.000	
Πολιτιστικό και αθλητικό κέντρο κωφαλάων Ράμνας	293.500	381500

Βυρώνειας		
Κατασκευή 5 ^{ου} Δ.Π.Σ. Σερρών (περιοχή Αγ. Αθανασίου).	440.000	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.467.000	675.000
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝ. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	4.695.000	
Προσθήκη κατ' επέκταση και καθ' ύψος Ενιαίου Λυκείου Νιγρίτας	695.500	484.732
Κατασκευή Νηπιαγωγείου Νέου Σκοπού	352.200	254.730
Επέκταση ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Ροδολίβους	586.900	521.284
Τ.Ε.Ε. Σιδηροκάστρου	2.500.000	2.500.000
Κατασκευή Δημοτικού Σχολείου Σερρών.	1.760.000	
Κατασκευή ενός Νηπιαγωγείου στο οικοδομικό πολύγωνο 192 του Δ. Σερρών.	350.000	
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		
Ανάπτυξη φαραγγιού Αγγίτη	1.500.000	1.254.000
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.500.000	1.254.000
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6.244.600	3.760.746
ΓΕΩΡΓΙΑ - ΑΛΙΕΙΑ	4.695.000	
Αναδασμοί	1.500.000	
Εκούσιος αναδασμός αγροκτήματος Νιγρίτας	542.900	310.000
Εκούσιος αναδασμός αγροκτήματος Πρώτης και παράλληλα έργα	654.438,74	460.000

Εκούσιος αναδασμός αγροκτήματος Αηδονοχωρίου	230.080,70	230.000
Ακούσιος αναδασμός αγροκτήματος Πεπονιάς.	75.128,40	75.000
Ακούσιος αναδασμός αγροκτήματος Λιβαδιάς	200.000	
Εκούσιος αναδασμός αγροκτήματος Χρυσού.	320.000	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2.022.548	1.075.000
Αγροτική Οδοποιία		
Αγροτική οδοποιία Ν. Σερρών:	830.400	830.400
α) Μαυροθάλασσας προς Σέρκο (150.000 €)		
β) Ηράκλειας–Σαρακασταναίικα–Ν. Τυρολόη (150.000 €)		
γ) Συμβολής προς Τενάγη Φιλιππων (150.000 €)		
δ) Σκοπιά προς Ν. Δράμας (200.000 €)		
ε) Ν. Σούλι προς Χρυσό (180.400 €)		
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	830.400	830.400
Αγροτικός εξηλεκτρισμός		
Εξηλεκτρισμός αγροκτηνοτροφικών εκμ/σεων Ν. Σερρών	500.000	500.000
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	500.000	500.000
Κτηνοτροφικά πάρκα		
Κτηνοτροφικό πάρκο Δ. Σερρών	600.000	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	600.000	
Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος		
Προστασία - ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος Μενοικίου Όρους.	359.000	359.000

ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	359.000	359.000
Ενίσχυση υποδομών παρακτ. Αλιείας		
Αποκατάσταση φυσικού περιβάλλοντος & εκσυγχρ/σμός αλιευτικού καταφυγίου εκβολών Στρυμόνα.	563.500	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	563.500	
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		
Ασφαλτόστρωση οδού Ν. Μπάφρας - Φαράγγι Αγγίτη.	600.000	600.000
Οδική σύνδεση Κρηνίδας Φαραγγιού Αγγίτη	330.000	
Σύνδεση Κρηνίδας Πρώτης	210.000	
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	1.140.000	600.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	44.546.048	32.779.978
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δρχ.	15.179.065.801	11.169.777.640

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ / ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Επιμελητήριο Σερρών
2. Στατιστική Υπηρεσία
3. ΕΟΤ Σερρών
4. www.naserron.gr
5. Επιπτώσεις του τουρισμού στους παραδοσιακούς και ιστορικούς οικισμούς των χωρών της Μεσογείου και της Νότιας Ευρώπης (Διεθνής Συνάντηση, Συνεργασία UNESCO – Υπουργείου Πολιτισμού – Ε.Ο.Τ, Οκτώβριος 1993).
6. ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ, 1993, Ξενοδοχειακό Μάρκετινγκ
7. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ ΟΛΓΑ, 1999, Αγροτουρισμός και προώθηση παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων. Εισήγηση στην 1^η Συνεδρίαση, Συμβουλίου Αγροτικής Πολιτικής της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη
8. ΤΣΑΡΤΑΣ ΠΑΡΙΣ, 1996, Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι : Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στον Τουρισμό, Εξάντας, Αθήνα.
9. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΚΑΛΙΟΠΗ, 1999, Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία με θέμα : Ο Άγιος Γερμανός στο χάρτη των Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού : Η συμβολή του Γυναικείου Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού, Θεσσαλονίκη
10. ΓΟΥΣΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, 2000, Ο Αγροτουρισμός ως εργαλείο ανάπτυξης της υπαίθρου : Η περίπτωση των Αγροτουριστικών εκμεταλλεύσεων της Λέσβου (Case Study), Μυτιλήνη.
7. Μελέτη : «Ορεινός τουρισμός στην Ευρώπη και στην Ελλάδα (Νομός Ιωαννίνων)». [Δρ. Αλέξανδρος Ρεβίθης – οικονομολόγος , 1999]